

Bhagavad Gita

Úgy, ahogy van

* * *

Tartalom:

Első fejezet	
Hadiszemle a kuruksetrai csatamezőn	3
Második fejezet	
A Bhagavad-gita tartalmának kivonata	7
Harmadik fejezet	
Karma-yoga	14
Negyedik fejezet	
Transzcendentális tudás	19
Ötödik fejezet	
Karma yoga – cselekvés a Krsna-tudatban	24
Hatodik fejezet	
Dhyana-yoga	27
Hetedik fejezet	
Az Abszolútról szóló tudás	32
Nyolcadik fejezet	
A Legfelsőbb elérése	35
Kilencedik fejezet	
A legbizalmasabb tudás	38
Tizedik fejezet	
Az Abszolút fensége	42
Tizenegyedik fejezet	
Az univerzális forma	46
Tizenkettedik fejezet	
Az odaadó szolgálat	52
Tizenharmadik fejezet	
A prakti, a purusa és a tudat	54
Tizennegyedik fejezet	
Az anyagi természet három kötőereje	58
Tizenötödik fejezet	
A Legfelsőbb Úrról szóló yoga	61
Tizenhatodik fejezet	
Az isteni és démoni természet	64
Tizenhetedik fejezet	
A háromféle hit	67
Tizennyolcadik fejezet	
Végkövetkeztetés – a tökéletes lemondás	70

Első fejezet

Hadiszemle a kuruksetrai csatamezőn

1. vers

Dhrtarastra király így szólt Sanjayához: Óh, Sanjaya, mi történt fiaimmal és Pandu fiaival, miután harcra vágyva összegyűltek a kuruksetrai zarándokhelyen?

2. vers

Sanjaya így felelt: Óh, királyom, Duryodhana király megtekintette a Pandu fiai által felállított sereget, majd tanárához lépett, s eképpen szólt:

3. vers

Óh, tanárom, nézd Pandu fiainak hatalmas seregét, amelyet a te tanítványod, Draupada fia állított fel oly ügyesen!

4. vers

Hadseregük számos hősi íjással bír, akik küzdelemben egyenlők Bhimával és Arjunával. Ott van Yuyudhana, Virata és Drupada is, akik szintén nagy harcosok.

5. vers

Ott van aztán Dhrtaketu, Cekitana, Kasiraja, Purujit, Kuntibhoja és Saibya is, mindannyian hősök, kiváló harcosok.

6. vers

Ott a hatalmas Yudhamanyu, a rettentő erejű Uttamauja, valamint Subhadra és Draupadi fiai. Ezek a vitézek mind bámulatos szekérharcosok.

7. vers

Óh, brahmanák legjobbja, most tájékoztatásul hadd szóljak azokról, akik különösen méltóak seregeim vezényletére!

8. vers

Először is jómagad, majd a csatában mindig győzedelmes Bhisma, Karna, Krpa, Asvatthama, Vikarna, valamint Somadatta fia, Bhurizrava.

9. vers

És még sok más hős, akik készek életüket áldozni az én ügyemért. Mind különféle fegyverekkel felszerelt, s valamennyiük jártas a hadtudományban.

10. vers

Erőnk mérhetetlen, s Bhisma nagyatyja tökéletes védelmet nyújt, míg a Pandavák hadereje, amit Bhima védelmez gondosan – korlátozott.

11. vers

Ezért a sereg falanxában kijelölt stratégiai helyén, mindenkinek teljes támogatást kell nyújtania Bhisma nagyatyának.

12. vers

Ekkor Bhisma, a Kuru dinasztia hatalmas és vitéz ősatyja, a harcosok nagyatyja hangosan kagylókürtjébe fűjt. Az oroslán bődülésére emlékeztető hang megörvendeztette Duryodhana szívét.

13. vers

Ezután megharsantak hirtelen a kagylókürtök, tülkök, kürtök és trombiták, megperdültek a dobok, s ez együttesen szörnyű hangzavart adott.

14. vers

A másik oldalon, a fehér ménektől vont nagy harci szekéren állva, az Úr Krsna és Arjuna is megszólaltatták transzcendentális kagylókürtjüket.

15. vers

Az Úr Krsna (Hrsikesa) a Pancajanyát, Arjuna a Devadattát, a herculesi tetteket végrehajtó és falánk Bhima pedig rettentő kagylókürtjét, a Paundramot fűjta.

16-18. vers

Yudhishthira király, Kunti fia Anantavijayát, Nakula és Sahadeva pedig Sughosát és Manipuspakát szólaltatta meg. Kasi királya, a kiváló íjász, Sikhandi, a nagy harcos, Dhirstadyumna, Virata, és a legyőzhetetlen Satyaki, valamint Draupada, s leányának, Draupadinak fiai, Subhadra fia, az erős-karú, és még mások is, mind megfűjták kagylókürtjüket.

19. vers

A különböző kagylókürtök vibrálása betöltötte a földet és az eget, s az óriási láрма megremegtette Dhrtarastra fiainak szívét.

20. vers

Óh, király, halld, mi történt: Arjuna, Pandu fia, aki a harci szekeren ült, s akinek Hanuman jelölte a zászlaját, felvette íját, s Dhrtarastra fiai felé tekintve felkészült nyilal kilövésére. Akkor, óh, király, Arjuna e szavakkal fordult Hrsikesához:

21-22. vers

Arjuna szólt: Óh, Csalhatatlan, kérlek hajtsd harci szekeremet a két sereg közé, hogy láthassam, kik vannak jelen, kik vágnak a harcra, s kikkel kell majd megküzdenem e nagy csatában!

23. vers

Hadd lássam, kik jöttek el harcolni, hogy Dhrtarastra gonosz szívű fiának örömet szerezzenek!

24. vers

Sanjaya folytatta: Óh, Bharata leszármazottja, Arjuna kérésére az Úr Krsna a két sereg közé hajtotta a pompás harci szekeret.

25. vers

Bhishma, Drona és a világ többi vezérének jelenlétében így szólt Hrsikesa, az Úr: Lásd, óh, Partha, az itt összesereglett Kurukat!

26. vers

És Arjuna látta, hogy atyái, nagyatyái, tanárai, anyai nagybátyjai, fivérei, fiai, unokái, barátai, apósai és jóakarói is mind jelen voltak, mindkét seregben.

27. vers

Amikor Arjuna, Kunti fia meglátta a különféle rokonok és barátok sokaságát, szívét részvét töltötte el, s így szólt:

28. vers

Arjuna szólt: Kedves Krsnám, harci vágyban égő barátaim és rokonaim láttára tagjaim reszketnek, és kiszárad az ajkam.

29. vers

Az egész testem remeg, hajam égnek áll. Gandiva íjam kicsúszik kezemből, és bőröm tüzel.

30. vers

Nem bírok tovább itt állni! Kezdek megfélemleni magamról, fejem szédül. Óh, Kesi démon végzete, én csak rosszat sejtetek.

31. vers

Nem látom, mi jó származhat abból, ha megölöm rokonaimat e harcban. Kedves Krsna, nem vágyom a győzelemre, és a királyság, a dicső gyönyör sem kell nekem.

32-35. vers

Óh, Govinda, mit ér nekünk a királyság, a boldogság, vagy mit ér maga az élet, ha azok, akiknek kedvéért erre vágyunk, most itt sorakoznak előttünk? Óh, Madhusudana, még ha én életben is maradnék, miért kívánjam a halálukat, amikor tanítók, atyák, fiak, nagyapák, nagybácsik, apósok, sógorok, unokák és a teljes rokonság előttünk áll, készen arra, hogy feláldozzák az életüket és vagyonukat? Óh, Janardana, minden lény fenntartója, én nemhogy ezért a Földért, még a három világért sem vagyok hajlandó harcolni velük!

36. vers

A bűn fog hatalmába keríteni bennünket, ha legyilkoljuk a támadókat. Ezért nem helyes, ha megöljük barátainkat és Dhrtarastra fiait. Mit nyernénk ezen, óh, Madhava, szerencse istennőjének ura, és hogyan lehetnénk boldogok saját rokonaink élete árán?

37-38. vers

Óh, Janardana, habár ezek az emberek a kapzsiságtól hajtva nem látnak semmi hibát abban, hogy barátaikkal veszekedjenek, vagy hogy kiirtsák saját családjukat, miért tennék így mi, akik tudjuk, hogy mi a bűn?

39. vers

A dinasztia kipusztulásával az örök családi hagyományok is kivesznek, s az életben maradt családtagok vallásellenes életet fognak élni.

40. vers

Óh, Krsna, a vallástalanság meghonosodásával elfajulnak a család nőtagjai, ami azután, óh, Vrsni leszármazottja, nem várt utódokat fog eredményezni.

41. vers

A nem várt nemzedék szaporodása pokoli helyzetet teremt a családnak és a családi hagyományokat lerombolóknak. Az ilyen romlott családokban nem áldoznak ételt és italt az ősatyáknak.

42. vers

A családi hagyományok pusztítóinak gonosz tettei véget vetnek a különféle közösségi tervezeteknek és a családok jólétét szolgáló cselekedeteknek.

43. vers

Óh, Janardana, népek fenntartója, azt hallottam a tanítványi lánc által, hogy a családi hagyományokat lerombolóknak mindig a pokolban a helyük.

44. vers

Óh, jaj, mily különös, hogy a királyi gyönyörök utáni vágytól hajtva súlyos bűnök elkövetésére készülünk!

45. vers

Inkább haljak meg ellenállás nélkül és fegyvertelenül a Dhrtarastra fiak kezétől, mintsem harcoljak ellenük.

46. vers

Sanjaya mondta:

Így szólt Arjuna a csatatéren, majd íját és nyilát félredobva leült harci szekereén, s szívét elborította a bánat.

Második fejezet

A Bhagavad-gíta tartalmának kivonata

1. vers

Sanjaya mondta: Arjuna együttérzését, nagy bánatát és könnyező szemét látván így szólt Madhusudana:

2. vers

Bhagavan, a Legfelsőbb Személy szólt: Kedves Arjunám, hogyan fertőzhetek meg ezek a tisztátalanságok téged? Ez nem méltó az olyan emberhez, aki ismeri az élet fennköltebb értékeit. Az ilyen viselkedés nem a felsőbb bolygókra, hanem a becstelenséghez vezet.

3. vers

Óh, Prtha fia, ne hódolj meg tehát e lealázó tehetetlenség előtt, mert ez nem illő hozzá! Óh, ellenség fenytője, válj meg a szív e kicsinyes gyengeségétől, és harcra fel!

4. vers

Arjuna szólt: Óh, Madhu végzete, hogyan támadhatok én nyilakkal olyan harcosokra, mint Bhisma és Drona, akik méltók arra, hogy imádjam őket?

5. vers

Jobb koldulva élni ebben a világban, mintsem élvezni az életet a nagy lelkek, tanárim elpusztítása árán. Habár mohóak, mégis feljebbvalók ők nálam. Vér szennyezi be zsákmányunkat, ha megöljük őket.

6. vers

Azt sem tudjuk, melyik a jobb: ha mi győzünk, vagy ha ők győznek le minket. Ha megöljük Dhrtarastra fiait – akik most előttünk sorakoznak a csatatéren –, tovább már mi sem akarnánk az életet.

7. vers

Most zavarban vagyok a kötelességemet illetően, és gyengeségem miatt elvesztettem a lélekjelenlételemet. Ebben a helyzetben kérek Téged, mondd meg világosan, mi a legjobb számomra! A tanítványod vagyok, egy lélek, aki meghódolt előtted. Kérek, oktass engem!

8. vers

Nem tudom, hogyan űzzem el ezt a bánatot, amely kiszikkasztja érzéseimet, s melyet legyőzni nem leszek képes még akkor sem, ha egy vetélytárs nélküli, a félistenek uralmához hasonló királyságot nyerek a Földön.

9. vers

Sanjaya folytatta: Így beszélt Arjuna, az ellenség fenytője, majd eképp szólt Krnához: „Govinda, én nem fogok harcolni.” – aztán elhallgatott.

10. vers

Óh, Bharata leszármazottja, ekkor a két sereg között az alábbi szavakat intézte Krsna mosolyogva a bánattól sújtott Arjunának.

11. vers

A Magasztos Úr szólt: Művelt beszéded mellett olyasmit gyászolsz, amiért nem szabadna bánkódnod. A bölcsök nem keseregnek sem a halott, sem az élő felett.

12. vers

Nem volt olyan idő, amikor Én nem léteztem, s öröktől fogva vagy te és ezek a királyok is. A jövőben sem fog megszűnni életünk, létünk végtelen.

13. vers

Amint a megtestesült lélek állandóan vándorol ebben a testben a gyermekkortól a serdülőkoron át az öregkorig; a halál után is egy másik testbe költözik. Az igazi énért megvalósított embert azonban nem téveszti meg az efféle változás.

14. vers

Óh, Kunti fia, a boldogság és a boldogtalanság ideiglenes megjelenése, valamint kellő időben való eltűnése olyan, mint a tél és a nyár váltakozása. Óh, Bharata sarjadéka, ezek csak érzékfelfogásból erednek, s az embernek el kell tűrnie őket anélkül, hogy zavarnák őt.

15. vers

Óh, emberek legjobbjá (Arjuna), akit a boldogság és boldogtalanság nem zavar, sőt, rendíthetetlen mindkettőben, az biztosan megérett a felszabadulásra.

16. vers

Az igazság látnokai arra a következtetésre jutottak, hogy a nemlétezőből nincsen állandóság, a létezőből pedig megszűnés. A látnokok erre mindkettő alapos tanulmányozásával jöttek rá.

17. vers

Tudd meg, hogy az, ami áthatja az egész testet, elpusztíthatatlan; ezért a lelket senki sem képes megsemmisíteni!

18. vers

Harcra fel, óh, Bharata leszármazottja, hiszen az elpusztíthatatlan, felfoghatatlan és örök élőlénynek csupán az anyagi teste van kitéve a megsemmisülésnek!

19. vers

Aki az élőlényt gyilkosnak vagy gyilkolhatónak hiszi, az nem érti igazi természetét. A tudással rendelkező tudja, hogy a lélek nem gyilkos és nem is gyilkolható.

20. vers

A lélek nem ismer sem születést, sem halált; ha már létezett, többé meg nem szűnhet; nem-született, örökkévaló, mindig-létező, halhatatlan és ősi, s ha a testet meg is ölik, ő meg nem ölhető.

21. vers

Óh, Partha, hogyan lehetne gyilkos, vagy miképpen bírhatna rá bárkit is a gyilkolásra az, aki tudja, hogy a lélek elpusztíthatatlan, meg nem született, örök és változatlan?

22. vers

Miként az ember leveti elnyűtt ruháit es újakat ölt magára, úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket, hogy újakat fogadjon el helyükbe.

23. vers

A lelket semmilyen fegyver sem képes feldarabolni, tűz nem égeti, víz nem nedvesítheti, és a szél nem száríthatja.

24. vers

Az egyéni lélek törhetetlen, oldhatatlan, és sem megégetni, sem felszárítani nem lehet. Ő mindent-átható, örökkévaló, változhatatlan, rendíthetetlen és örökké ugyanaz.

25. vers

Úgy mondják, hogy a lélek láthatatlan, felfoghatatlan és változatlan. Ezt tudván, nem szabadna bánkódnod a test miatt.

26. vers

Óh, Erős-karú, búsulásra még akkor sincs okod, ha azt hiszed, hogy a lélek szüntelenül megszületik és mindig meghal.

27. vers

A megszületett számára biztos a halál, a holt számára pedig a születés. Ezért nem szabadna keseregned kötelességed elkerülhetetlen végrehajtása közben.

28. vers

A kezdetben minden teremtett élőlény megnyilvánulatlan, középső szakaszukban megnyilvánulnak, majd a megsemmisüléskor ismét megnyilvánulatlanok lesznek. Miért búsuljon hát az ember?

29. vers

A lelket az egyik csodálatosnak látja, a másik olyannak írja le, a harmadik azt hallja róla, hogy csodálatra méltó, míg mások egyáltalán nem értik, még azután sem, hogy hallottak róla.

30. vers

Óh, Bharata leszármazottja, egy teremtményért sem kell bánkódnod, hiszen a testben lakozó örökkévaló, és sohasem lehet elpusztítani.

31. vers

Figyelembe véve sajátos kötelességed, mint ksatriya tudnod kéne, hogy számodra a vallásos elvekért való harcon kívül nincs jobb elfoglaltság; tehát semmi okod a tétovázásra.

32. vers

Óh, Partha, boldogok a ksatriyák, akiknek magától adódnak ilyen lehetőségek a harcra, megnyitván számukra a felsőbb bolygók kapuját.

33. vers

Ha nem veszel részt e vallásos háborúban, akkor kötelességeid elhanyagolása feltétlenül bünt von maga után, s így elveszíted harcosi hírneved.

34. vers

Becstelenséged mindig emlegetik majd az emberek, s a szégyen a halálnál is rosszabb annak, akit egyszer tiszteltek.

35. vers

A nagy generálisok, akik nagyra becsülték híred és neved, azt fogják hinni, hogy félelemből hagytad el a csatateret, s ezért gyávának fognak tekinteni.

36. vers

Ellenségeid barátságtalan szavakkal fognak illetni, s gúnyt űznek képességeidből. Számodra mi lehet ennél gyötrőbb?

37. vers

Óh, Kunti fia, vagy megölnék a csatamezőn, és eljutsz a felsőbb bolygókra, vagy pedig győzől, és élvezni fogod a földi királyságot. Fel hát, és küzdj elszántan!

38. vers

Harcolj a harc kedvéért – anélkül, hogy figyelembe vennéd a boldogságot vagy szomorúságot, veszteséget vagy nyereséget, győzelmet vagy vereséget! Így cselekedvén sohasem teszed ki magad a bűnnek.

39. vers

Eddig a sankhya filozófia analitikus tudását magyaráztam neked. Halld most a yogáról szóló tudást, amivel az ember úgy dolgozik, hogy nem vágyik tettei gyümölcseire! Óh, Prtha fia, ha ilyen értelemben cselekszel, megszabadulhatsz a karma bilincseitől.

40. vers

Ebben a törekvésben nincsen veszteség vagy csökkenés, s ezen az úton már egy kis fejlődés is megvédi az embert a félelem legveszélyesebb fajtájától.

41. vers

Akik ezt az utat járják, azok értelme határozott, és csak egy a céljuk. Óh, Kuruk szeretett gyermeke, a határozatlanok szétszórt értelműek.

42-43. vers

A csekély tudással rendelkezők nagyon vonzódnak a Vedák virágos szavaihoz, melyek különféle gyümölcsöző cselekedeteket ajánlanak a mennyei bolygók elérésére, vagy arra, miképpen juthat az ember előnyös születéshez, hatalomhoz és így tovább. Miután érzékkielégítésre és gazdag életre vágyanak, ezért így gondolkodnak: „Nincs más ezen kívül.”

44. vers

A Legfelsőbb Úrhoz irányuló odaadó szolgálat szilárd elhatározása nem születik meg azon személyek elméjében, akiket túlságosan vonz, és megtéveszt az érzéki élvezet, s az anyagi gazdagság.

45. vers

A Vedák többnyire csak az anyagi természet három kötőerejéről tárgyalnak. Óh, Arjuna, emelkedj fölénk, légy transzcendentális velük szemben! Szabadulj meg minden kettősségtől és aggodalomtól, mind a nyerst, mind a biztonságot illetően, és légy szilárd az önvalóban!

46. vers

Egy nagy víztároló minden olyan célnak megfelel, amire egy kis tó. Épp így válik hasznára a Vedák összes célja annak az embernek, aki ismeri a mögöttük rejtőző szándékot.

47. vers

Előírt kötelességed végrehajtásához jogod van, de munkád gyümölciséhez nincs! Sose hidd, hogy te vagy tetteid eredményének oka, és sohase vonzzon kötelességed elhanyagolása!

48. vers

Légy rendületlen a yogában, óh, Arjuna! Végezd el kötelességed, és válj meg minden olyan köteléktől, amely a sikerhez és a kudarchoz fűződik! Az ilyen kiegyensúlyozott elmeállapotot hívják yogának.

49. vers

Óh, Dhananjaya, szabadulj meg minden gyümölcsöző cselekedettől az odaadó szolgálat által, s hódolj meg teljesen az ilyen tudat előtt! Szánalomra méltóak ők, akik élvezni akarják a munkájuk gyümölcését.

50. vers

Az odaadó szolgálatban élő még ebben az életben megszabadul a jó és a rossz tettektől egyaránt. Ezért, óh, Arjuna, törekedj a yogára, az összes munka művészetére!

51. vers

Az odaadó szolgálatban cselekvő bölcsek az Úrnál keresnek menedéket, s kiszabadítják magukat a születés és halál körfolyamatából azáltal, hogy lemondanak a tetteik

gyümölcséről ebben az anyagi világban. Ily módon érhetik el azt az állapotot, ami túl van minden szenvedésen.

52. vers

Amikor értelmed kitalál a tévhit sűrű erdejéből, közömbössé válsz mindazok iránt, amit hallottál, s amit hallani fogsz.

53. vers

Az Isteni tudatot akkor éred el, ha elméd szilárd marad az önmegvalósítás transzában, és a Vedák virágos szavai nem zavarják többé.

54. vers

Arjuna kérdezte: Milyen jelekről ismerhetem fel azt, akinek tudata így módon a Transzcendensbe merült? Hogyan, milyen szavakkal beszél ő? Miként ül, és hogyan megy?

55. vers

A Magasztos Úr válaszolt: Óh, Partha, amikor az ember feladja az elme által kitalált érzéki vágyak összes fajtáját, és elméje egyedül az önvalóban elégtül ki, akkor nevezhető tiszta transzcendentális tudatúnak.

56. vers

Aki a háromfajta szenvedés ellenére is háborítatlan, akit a boldogság nem mámorít, s aki mentes a vonzódástól, a félelemtől és dühtől, azt rendíthetetlen elméjű bölcsnek hívják.

57. vers

Aki mentes a vonzalomtól és gyűlölettől, s ha jó éri, nem ujjong, ha pedig rossz, nem panaszkodik, az szilárdan gyökerezik a tökéletes tudásban.

58. vers

Aki képes úgy visszavonni érzékeit az érzékszervek tárgyairól, mint ahogyan a teknősbéka húzza be páncéljába tagjait, az igaz tudással rendelkezik.

59. vers

A megtestesült élőlény ugyan elállhat az érzéki örömöktől, ám az érzékek tárgyai utáni szomj megmarad. Ettől csak úgy válhat meg, ha előbb felsőbbrendű ízt tapasztal, és így tudata rendíthetlenné válik.

60. vers

Óh, Kunti fia, az érzékek olyan erősek és indulatosak, hogy még a rajtuk uralkodni próbálkozó, ítélőképessé ember elméjét is erőnek erejével elragadják.

61. vers

Aki érzékszerveit megzabolázza, és tudatát Rám szögezi, azt rendíthetetlen értelműnek ismerik.

62. vers

Az emberben ragaszkodás ébred az érzékek tárgyai iránt, miközben rajtuk elmélkedik. Az ilyen vonzódás vágyat, a vágy pedig dühöt szül.

63. vers

A dühből illúzió ered, az illúzióból emlékezetzavar. Ha zavart az emlékezet, elveszik az értelem, s az értelem elvesztésével az ember ismét visszasüllyed az anyagi lét mozarába.

64. vers

De aki képes a szabadság szabályozó elveinek gyakorlása által uralkodni az érzékszervein, az elnyerheti az Úr teljes kegyét, s ily módon megszabadulhat minden ragaszkodástól és ellenszenvtől.

65. vers

Aki ily módon tartózkodik az Isteni tudatban, annak megszűnik az anyagi lét háromféle szenvedése, s értelme e boldog állapotban megszilárdul.

66. vers

Aki nem rendelkezik transzcendentális tudattal, annak értelme nem szilárd, s elméjén sem képes uralkodni. Enélkül pedig lehetetlen a béke, s hogyan volna boldogság béke nélkül?

67. vers

Ahogy az erős szél elsodorja a bárkát a vízen, úgy képes elragadni az ember értelmét még egyetlen érzék is, ha az elme arra összpontosít.

68. vers

Ezért, óh, Erős-karú, aki érzékeit azok tárgyaitól vissza tudja tartani, annak értelme valóban rendíthetetlen.

69. vers

Miközben mindenki alszik, a fegyelmezett ember ébren van, de az élőlények ébrenléte a lelkét látó bölcsnek éjszaka.

70. vers

A békét nem az éri el, aki igyekszik vágyait kielégíteni, hanem csak az, akit nem zavar a kívánságok szakadatlan özöne, melyek úgy ömlenek bele, mint folyók az állandóan töltődő, ám mindig mozdulatlan óceánba.

71. vers

Egyedül az éri el az igazi békét, aki feladott minden érzékkielégítés iránti vágyat, kívánságok nélkül él, megvált minden birtoklásérettől, és mentes a hamis egótól.

72. vers

Ez a lelki és isteni élet útja, melyhez eljutva az ember megtéveszthetetlené válik. Még ha a halál órájában lépett is rá, képes Isten birodalmába hatolni.

Harmadik fejezet

Karma-yoga

1. vers

Arjuna szólt: Óh, Janardana! Óh, Kesava! Miért készíted, hogy részt vegyek ez iszonyatos harcban, ha véleményed szerint az értelem jobb a gyümölcsöző munkánál?

2. vers

Kétértelmű utasításaid megtévesztették értelmemet. Ezért kérek, mondd meg nekem világosan, mi a leghasznosabb számomra!

3. vers

Az Istenség Legfelsőbb Személyisége szólt: Óh, büntelen Arjuna, már megmagyaráztam, hogy az emberek két rétege valósítja meg az Abszolútát. Némelyek empirikus, filozófiai spekuláció útján, mások odaadó szolgálat által kívánják azt megérteni.

4. vers

Az ember nem szabadulhat meg a visszahatásoktól csupán azáltal, hogy eláll a munkától, és pusztán lemondással sem érhet el tökéletességet.

5. vers

Minden ember akaratlanul kényszerítve van, hogy az anyagi kötőerőkből születő impulzusok szerint cselekedjen; ezért senki sem maradhat tétlen, még egy pillanatra sem.

6. vers

Aki visszatartja érzékeit és cselekvésre szolgáló szerveit, ám elméje továbbra is az érzékek tárgyain csüng, az bizonyára becsapja magát, és az ilyet álszentnek hívják.

7. vers

Sokkal jobb az, aki elméjével uralkodik érzékein, cselekvésre szolgáló szerveit pedig ragaszkodás nélkül odaadó munkával foglalja le.

8. vers

Végezd előírt kötelességed, mert a cselekvés jobb a tétlenségnél! Az ember még fizikai testét sem képes fenntartani munka nélkül.

9. vers

Az ember végezze úgy munkáját, hogy az áldozat legyen Visnunak, mert különben a munka leköti az anyagi világhoz. Ezért, óh, Kunti fia, teljesítsd előírt kötelességed az ő öröme, s ily módon mindig mentes maradsz a ragaszkodástól, és megszabadulsz a kötelékektől!

10. vers

A teremtés kezdetén az összes élőlény Ura az emberek és félistenek generációit bocsátotta előre Visnunak szánt áldozatokkal, aztán megáldotta őket, mondván: „Legye-

tek boldogok e yajna (áldozat) által, mert ennek végrehajtása majd megajándékoz benneteket minden kívánatos dologgal!”

11. vers

A félistenek, akiket az áldozatok megörvendeztettek, szintén a kedvedben fognak járni, és általános jólét fog uralkodni, ha ily módon tápláljátok egymást.

12. vers

Ha a különféle életszükségletekről gondoskodó félistenek elégedettek a yajna végzésével, ellátják az embereket minden szükségessel. De minden bizonnyal tolvaj az, aki élvezi ezen adományokat anélkül, hogy visszaajánlaná a félisteneknek.

13. vers

A bhakták megszabadulnak mindenféle büntől, mert csak olyan ételt fogyasztanak, amit először felajánlottak áldozat gyanánt. Mások, akik személyes érzéki élvezetükre készítenek ételt, bizony csak bünt esznek.

14. vers

Mindenki teste gabonaféléken él, melyeket az eső termel. Yajna (áldozat) végzéséből ered az eső, yajna pedig az előírt kötelességekből.

15. vers

A szabályozó cselekedeteket a Vedák írják elő, a Vedák pedig az Istenség Legfelsőbb Személyiségének közvetlen megnyilvánulásai. Következésképpen a mindent átható Transzcendencia mindig jelen van az áldozati tettekben.

16. vers

Kedves Arjuna, ha valaki nem követi ezt az előírt védikus áldozatkört, az biztosan bűnös életet él, mert léte hiábavaló annak, aki csak az érzékekben leli örömét.

17. vers

De aki az önvalóban találja meg örömét, az önvalóban felvilágosult és egyedül az önvalóval teljesen elégedett – számára nincsen kötelesség.

18. vers

Az önmegvalósult embernek nincsen személyes szándéka, amit teljesíteni akarna előírt kötelességei végrehajtása közben, de arra sincs semmi oka, hogy ne hajtson végre ilyen munkát; ő nem függ semmilyen más élőlénytől.

19. vers

Ezért kellene az embernek a kötelesség kedvéért cselekednie állandóan, anélkül, hogy ragaszkodna tettei gyümölcseihez. Aki így, vonzódás nélkül cselekszik, az eléri a Legfelsőbbet.

20. vers

Előírt kötelességük teljesítésével még a királyok is – mint Janaka és mások – elérték a tökéletes állapotot. Cselekedned kell hát a köznép tanítása érdekében!

21. vers

Bármit is tegyen egy nagy egyéniség, a közönséges emberek nyomdokába lépnek; és bármilyen irányadó mértéket is szabjon meg saját példájával, az egész világ követi őt.

22. vers

Óh, Prtha fia, Számomra nincsen előírt munka a három bolygórendszerben. Semmire sincs szükségem, és nincs semmi, amit el kellene érnem – mégis végzek munkát.

23. vers

Mert ha Én nem cselekednék, óh, Partha, az emberek minden bizonnyal követnék példámat.

24. vers

Mert ha Én abba hagynám a munkát, romba dőlné az egész világ. Én lennék az oka a nemkívánatos népeességnek is, s ezáltal véget vetnék minden érző lény békéjének.

25. vers

Óh, Bharata leszármazottja, a tudatlanok eredményre vágyva hajtják végre kötelességeiket. Hogy az embereket a helyes úton vezesse, a bölcs is cselekszik, de a tetteihez való ragaszkodás nélkül.

26. vers

A bölcs ne zavarja meg a gyümölcsöző tettekhez ragaszkodó tudatlanok elméjét. Nem a tétlenségre kell buzdítani őket, hanem az odaadó szellemben végzett munkára.

27. vers

A megtévesztett szellemi lélek az anyagi természet három kötőerejének hatása alatt önmagát hiszi a tettek végrehajtójának, pedig valójában a természet végzi azokat.

28. vers

Óh, Erőskarú, az Abszolút Igazság ismerője nem lesz rabszolgája érzékeinek és azok kielégítésének, mert jól látja az odaadó és az érdekmunka közötti különbséget.

29. vers

A balgák az anyagi természet kötőerőitől megtévesztve teljesen lefoglalják magukat a materiális munkával, és így annak rabjává válnak. Tudatlanságuk következtében ugyan az efféle tettek alsóbbrendűek, a bölcsnek mégsem szabad megzavarni őket.

30. vers

Küzdj ezért, óh, Arjuna, minden munkádat Énnem feláldozva, elmédet Rám irányítva, haszonvágy, önzés és letargia nélkül!

31. vers

Akik kötelességeiket az Én utasításaim szerint teljesítik, és hűségesen, irigység nélkül követik ezt a tanítást, azok felszabadulnak a karma rabságából.

32. vers

De akik irigységből nem veszik figyelembe ezt a tanítást, és nem gyakorolják rendszeresen, azokat minden tudástól megfosztottnak, rászédettnek, valamint tudatlanságra és rabságra kárhozottaknak kell tekinteni.

33. vers

Mindenki a saját természete szerint cselekszik, még a bölcs is. Mit érünk vele tehát, ha elfojtjuk azt?

34. vers

A megtestesült lények vonzalmat és irtózatot éreznek az érzéktárgyak iránt, de nem szabad ily módon az érzékek és tárgyaik hatalma alá kerülni, mert ezek csak akadályok az önmegvalósítás útján.

35. vers

Sokkal jobb a saját előírt kötelességeket végrehajtani – még ha hibásan is –, mint másokét. Más feladatait végezni veszélyes, ennél jobb az is, ha az embert saját kötelessége közben éri a halál.

36. vers

Arjuna szólt: Óh, Vrsni leszármazottja, mi az, ami az embert akarata ellenére, szinte erőszakkal bűnös tettekre kényszeríti?

37. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: Csupán a kék az, óh, Arjuna. Ez a szenvedély kötőerejével való társulásból születik, és később haraggá alakul át: ez a világ mindent felémésztő, bűnös ellensége.

38. vers

Mint tüzet a füst, mint tükröt a por, mint magzatot anyja méhe, úgy burkolják be az élőlényt a kék különböző fokai.

39. vers

Óh, Kunti fia, így fedd be az ember tiszta tudatát örök ellensége, a kék, mely sohasem elégedett, és lángol, mint a tűz.

40. vers

Az érzékek, az elme és az értelem a székhelye a kéjnek, amely beborítja az élőlény igazi tudását, és tévútra vezeti őt.

41. vers

Ezért, óh, Arjuna, Bharata sarj legjobbjá, még az elején zabolázd meg érzékeid szabályozásával a bűn e nagy jelképét (a kéjt), és semmisítsd meg a tudás és az önmegvalósítás e rombolóját!

42. vers

A cselekvő érzékszervek felsőbbrendűek a tompa anyagnál, az elme az érzékeknél, az értelem az elménél, de ő (a lélek) még az értelemnél is felsőbbrendű.

43. vers

Ha megértette, hogy a lélek transzcendentális az anyagi érzékekhez, az elméhez és az értelemhez képest, az ember felsőbbrendű énjével uralkodjon az alsóbbrendű felett, s így lelki erővel győzze le a kéjként ismert telhetetlen ellenséget.

Negyedik fejezet

Transzcendentális tudás

1. vers

Az Istenség Legfelsőbb Személyisége szólt: A yoga e maradandó tudományát Én tanítottam a napistennek, Vivasvannak, aki később Manut, az emberiség atyját, Manu pedig Iksvakut oktatta erről.

2. vers

Óh, Ellenség Fenyítője, a szent királyok ehhez a legfelsőbb tudományhoz ily módon, a tanítványi láncon keresztül jutottak, így értették meg azt. Idővel azonban megtört e lánc, ezért tűnik az eredeti tudomány elveszettnek.

3. vers

A Legfelsőbbel való kapcsolat ugyanazon ősi tudományát mondom el ma neked, s mert az Én bhaktám és barátom vagy, megértheted e tudomány transzcendentális rejtélyét.

4. vers

Arjuna így kérdezett: Hiszen Te jóval a napisten, Vivasvan után születél. Hogyan értsem hát, hogy a kezdetben őt oktattad ki erről a tudományról?

5. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: Sok-sok születés van Énmögöttem és mögötted. Én képes vagyok mindegyikre emlékezni, de te nem, óh, Arjuna, ellenség fenyítője.

6. vers

Noha Én megszületetlen vagyok, és transzcendentális testem sohasem pusztul el, s habár Én vagyok az összes lény Ura, mégis megjelenek minden korszakban eredeti, transzcendentális formámban.

7. vers

Óh, Bharata leszármazottja, bármikor és bárhol is legyen a vallás gyakorlása hanyatlásban, és fölényes túlsúlyban a vallástalanság, akkor alászállok Én Magam.

8. vers

A jámborok felszabadítása, a gonoszok megsemmisítése, valamint a vallás elveinek visszaállítása végett korszakrólkorszakra megjelenek Én.

9. vers

Óh, Arjuna, aki ismeri megjelenésem és cselekedeteim transzcendentális természetét, az teste elhagyása után nem születik meg újra ebben az anyagi világban, hanem eléri az Én örök tartózkodási helyemet.

10. vers

Megszabadulván a ragaszkodástól, a félelemtől és a haragtól, teljesen elmélyülvén Énbennem, oltalmat Énnálam keresve, már sokan megtisztultak a múltban a Rólam szóló tudás által, s így mind elérték az Irántam érzett transzcendentális szeretetet.

11. vers

Óh, Prtha fia, mindenkit aszerint jutalmazok meg, amilyen mértékben átadja magát Énnekem. Mindenki, minden tekintetben az Én utamat követi.

12. vers

Ebben a világban az emberek a gyümölcsöző tettekben kívánnak sikert, s ezért imádják a félisteneket. Természetesen az ilyen munka által nagyon hamar érhetnek el eredményt itt a földön.

13. vers

Az emberi társadalom négy osztályát Én teremtettem az anyagi természet három költőereje és a hozzájuk illő munka szerint. Tudd meg, habár Én vagyok e rendszer alkotója, Én mégis nemcselekvő és változatlan vagyok!

14. vers

Nincs tett, ami Engem befolyásolna, és a munka gyümölcseért sem törekszem Én. Aki megérti ezt a Rólam szóló igazságot, az szintén nem bonyolódik bele a munka visszahatásaiba.

15. vers

A régmúlt időkben az összes felszabadult lélek ezzel az értelemmel cselekedett, így érték el a felszabadulást. Ezért a ősök mintájára, ebben az Isteni tudatban végezd te is kötelességedet.

16. vers

Még az értelmesek is zavarba jönnek, amikor megpróbálják meghatározni, hogy mi a cselekvés és mi a tétlenség. Én most megmagyarázom neked, hogy ennek ismeretében megszabadulhass minden büntől.

17. vers

Nagyon nehéz megérteni a cselekvés szövevényeit. Ezért jól kell tudni, hogy mi a cselekedet, a tiltott cselekedet és a tétlenség.

18. vers

Aki a cselekvésben tétlenséget és a tétlenségben cselekvést lát, az értelmes az emberek között, s az ő helyzete még akkor is transzcendentális, ha mindenféle tettet végez.

19. vers

Szilárdan megalapozott tudással az rendelkezik, akinek minden tette mentes az érzékkielégítés utáni vágytól. A bölcsek azt tartják róla, hogy tökéletes tudása van, melynek tüze felégette gyümölcsöző tetteit.

20. vers

Feladván minden ragaszkodást, melyek tettei gyümölcseihez fűzik, bár mindenféle munkát végez, mégis elégedett mindig, független, és mentes az anyagi cselekedetek-től.

21. vers

Az ilyen értelmes ember feladja a tulajdonaihoz fűződő összes birtoklásérzetét, és elméjén valamint értelmén uralkodva csupán a minimális életszükségletért cselekszik. Aki ily módon dolgozik, arra nem hatnak a bűnös visszahatások.

22. vers

Sohasem kötik tettei az olyan cselekvőt, aki elégedett a számára önként kínálkozó nyereséggel, megszabadult az ellentétpároktól, nem irigy, és rendíthetetlen a sikerben és kudarcban egyaránt.

23. vers

Az anyagi természet kötőerőitől független, teljesen a transzcendentális tudásban élő ember munkája egészében a transzcendensbe olvad.

24. vers

A Krsna-tudatban teljesen elmélyedő személy biztosan eljut a lelki birodalomba, mert teljes mértékben hozzájárult a lelki tettekhez, melyekben a teljesítés abszolút, és amit feláldoznak, az ugyanolyan lelki természetű.

25. vers

Némely yogi a félisteneket imádja tökéletesen, különféle áldozatokat ajánlva fel nekik. Mások a Legfelsőbb Brahman tüzebe ajánlják áldozataikat.

26. vers

Némelyek hallásukat és az érzékeket áldozzák a fegyelmezett elme tüzebe, mások a hangot és az érzékek egyéb tárgyait öntik az áldozati lángok közé.

27. vers

Akiket az elme és az érzékek szabályozására irányuló önmegvalósítás érdekel, azok az összes érzékek működését, valamint az életerőt (lélegzést) ajánlják áldozatként a fegyelmezett elme tüzebe.

28. vers

Vannak mások, akik azután, hogy anyagi javaikat a szigorú önfegyelmezésbe áldozván megvilágosultak, szigorú fogadalmakat tesznek, és a nyolcfokú misztika yogáját gyakorolják; míg mások a Vedákat tanulmányozzák, hogy előrehaladhassanak a transzcendentális tudásban.

29. vers

Ismét mások a lélegzetszabályozással akarják elérni a transz állapotát, s ennek érdekében a következőket gyakorolják: megállítják a kilégzést a belégzésben, a belégzést

pedig a kilégzésben, míg végül is a lélegzet teljes leállításával transzba nem merülnek. Némelyikük az étkezés csökkentésével kilélegzést áldoz a kilélegzésbe.

30. vers

Ezek a személyek, akik ismerik az áldozat célját, mind megtisztulnak a bűnös visszahatásoktól, majd az ilyen áldozati maradék nektárának megízlelése után a legfelsőbb, örök atmoszférába jutnak.

31. vers

Óh, Kuru dinasztia legjobbjá, áldozat nélkül sohasem élhet az ember boldogan ezen a bolygón vagy ebben az életben, még kevésbé a következőben.

32. vers

A Vedák helyeslik a különféle áldozatokat, melyek mind másfajta munkából születnek. Ha így ismered őket, felszabadulsz.

33. vers

Óh, Ellenség Fenyítője, a tudással végzett áldozat többet ér az anyagi javak áldozatánál. Óh, Prtha fia, a munka felajánlása végezetül a transzcendentális tudásban éri el tetőfokát.

34. vers

Fordulj egy lelki tanítómesterhez, úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt! Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged, mert ő már látta az igazságot.

35. vers

Óh, Pandu fia, ha megismerted az igazságot, nem tévedsz meg többé, s tudni fogod, hogy minden élőlény az Én részem, Bennem van mind – az Enyémeik ők.

36. vers

Még ha a bűnösök legbűnösebbjének is tekintenek, képes leszel átszelni a szenvedések óceánját, ha helyet foglaltál a transzcendentális tudás hajóján.

37. vers

Amint a lobogó lángok közt hamuvá lesz a fa, úgy hamvasztja el a tudás tüze az anyagi cselekedetek összes visszahatását.

38. vers

Ebben a világban semmi sem olyan tiszta és magasztos, mint a transzcendentális tudás. Ez minden misztika érett gyümölcse, s ha valaki megízlelte, az idővel belül örvend az önvalónak.

39. vers

A transzcendentális tudásban elmélyedt és az érzékein uralkodó, nagyhitű ember hamarosan eléri a legfelsőbb lelki békét.

40. vers

De a kinyilatkoztatott Írásokban kételkedő tudatlan és hitetlen személy nem éri el az Isten-tudatot, hanem visszaesik. A kételkedő lélek nem boldog e világban, sem ebben az életben, sem pedig a következőben.

41. vers

Óh, Bőség Meghódítója, aki lemondott munkája gyümölcséről, kinek kétségeit szétoszlatta a transzcendentális tudás, és aki szilárdan horgonyzik az önvalóban, azt nem kötik a tettek.

42. vers

Ezért a tudás kardjával hasítsd szét a kétségeket, melyek tudatlanságból támadtak szívedben. Óh, Bharata, állj fel a yogával felfegyverkezve, és harcolj!

Ötödik fejezet

Karma yoga – cselekvés a Krsna-tudatban

1. vers

Arjuna szólt: Óh, Krsna, először a munka feladására kérsz, majd az odaadással végzett munkát ajánlod. Kérlek, mondd meg nekem határozottan, a kettő közül melyik hasznosabb?

2. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: A munka lemondása és az odaadással végzett munka egyaránt a felszabaduláshoz vezet. De a kettő közül az odaadó szolgálat a jobb.

3. vers

Óh, erőskarú Arjuna, mindig sannyasiként él az, aki nem vágyakozik munkája gyümölcseire, és nem is gyűlöli őket. Az ilyen mentes az ellentétpároktól, könnyen legyőzi az anyagi kötelékeket, és teljesen felszabadul.

4. vers

Csak a tudatlanok mondják, hogy az odaadó szolgálat (karma-yoga) különbözik az anyagi világ analitikus tanulmányozásától, a sankhyától. A nagy tudásúak szerint, aki helyesen halad a két út egyikén, az mindkettő eredményét elnyeri.

5. vers

Aki tudja, hogy odaadó munkával is elérhető az, ami lemondással, s aki ezért a munka és a lemondás útját egynek látja – az valóban lát.

6. vers

Az ember mindaddig nem lehet boldog egyedül a tettekről való lemondás által, míg odaadással nem szolgálja az Urat. Az ilyen munkától megtisztult bölcssek késedelem nélkül elérik a Legfelsőbbet.

7. vers

Az elméjén és érzékein uralkodó, odaadással dolgozó tiszta lélek kedvel mindenkit, és mindenki kedveli őt. Az ilyen embert, bár állandóan dolgozik, sohasem kötik tettei.

8-9. vers

Az Isteni tudatban élő, bár lát, hall, érint, szagol, eszik, mozog, alszik és lélegzik, mindig tudja, hogy ő maga tulajdonképpen nem tesz semmit. A beszéd, ürítés, elfogadás, a szem kinyitása és behunyása közben állandóan tudatában van annak, hogy csupán az anyagi érzékek foglalkoznak tárgyaikkal, ezért felettük áll.

10. vers

Aki ragaszkodás nélkül végzi kötelességét, és minden eredményt átad az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, azt nem éri bűn, mint ahogyan a víz sem éri a lótzuszlevelet.

11. vers

A yogik feladják a ragaszkodást, s csakis a megtisztulás kedvéért cselekednek testükkel, elméjükkel, értelmükkel vagy akár az érzékeikkel.

12. vers

A rendíthetetlen, odaadó lélek tökéletes békét ér el, mert minden tette eredményét Énnem ajánlja fel. De aki nem él harmóniában az Abszolúttal, s munkája gyümölcsaire sóvárog, az rabja lesz cselekedeteinek.

13. vers

Amikor a megtestesült lélek fegyelmezi természetét, és elméjében lemond minden tettről, akkor boldogan pihen a kilenckapus városban (az anyagi testben). Nem cselekszik ő, s nem is oka az anyagi tetteknek.

14. vers

A megtestesült lélek, a test városának ura nem hoz létre tetteket, nem készíti cselekvésre az embereket, és a munka gyümölcsait sem ő teremti meg; mindezt az anyagi természet kötőerői végzik.

15. vers

A Legfelsőbb Lélek nem vállalja magára senki jó vagy bűnös cselekedetét. A megtestesült lényeket azonban megtéveszti az a tudatlanság, amely befedi igazi tudásukat.

16. vers

Ellenben amikor a tudatlanságot eloszlató tudás megvilágosítja az embert, akkor az felfed mindent, ahogyan a felkelő Nap is fényt vet mindenre.

17. vers

Amikor az ember értelme, elméje, hite és menedéke mind szilárdan a Legfelsőbbben gyökerezik, akkor tökéletes tudása által teljesen megtisztul kétségeitől, és feltartóztathatatlanul halad a felszabadulás útján.

18. vers

A szerény bölcs igaz tudása által egyenlőnek látja a tanult és alázatos brahmanát, a tehenet, az elefántot, a kutyát és a kutyaevőt (kasztonkivülit) is.

19. vers

Akiknek elméje megállapodott a változatlanságban és az egyensúlyban, azok már legyőzték a születést és halált. Hibátlanok ők, mint Brahman, s így már őbenne vannak.

20. vers

Aki nem örvendezik, ha valami kellemes éri, s nem búsul a kellemetlen, kinek értelme rendületlen; megtéveszthetetlen és jártas az Istenről szóló tudományban, az már megállapodott a Transzcendensben.

21. vers

Az ilyen felszabadult személy nem vonzódik az anyagi érzéki élvezetekhez, sem a külső tárgyakhoz; csak az önvalóban leli örömét, s ezért mindig transzban van. Az énjét megvalósított ily módon határtalan boldogságot érez, mert figyelmét a Legfelsőbre összpontosítja.

22. vers

Az okos távol tartja magát az anyagi érzékek kapcsolatából származó gyönyörtől, hiszen az a szenvedés eredete. Óh, Kunti fia, az efféle élvezeteknek kezdetük és végük van, ezért a bölcs nem bennük leli örömét.

23. vers

Ha valaki képes eltérni az anyagi érzékek ösztönzéseit, s még a jelen teste feladása előtt legyűrni a vágy és harag hatalmát, az yogi, és boldog ebben a világban.

24. vers

Valójában az a tökéletes yogi, aki belsejében boldog és aktív, onnan merít örömet, és belsejében felvilágosult. Ő felszabadult a Legfelsőben, s végül el is éri őt.

25. vers

Akik túljutnak a kettősségen és kétségen, akiknek elméjét a lélek foglalkoztatja, állandóan az érző lények jólétéért serénykednek, s mentesek minden büntől, azok felszabaduláshoz jutnak a Legfelsőben.

26. vers

Azok a szent személyek, akik mentesek a haragtól és minden anyagi vágytól, akik megvalósították igazi énjüket, önfegyelmezettek és állandóan tökéletességre törekednek, azok a közeljövőben biztosan felszabadulnak a Legfelsőben.

27-28. vers

Amikor kizárja az összes külső érzéki tárgyat, tekintetét a szemöldök közé rögzíti, leállítja a ki- és belélegzést az orrlyukban, és ily módon szabályozza az elmét, az érzékeket és az értelmet, akkor a transzcendentalista megszabadul a vágytól, félelemtől és haragtól. Aki mindig ebben az állapotban van, az biztos, hogy felszabadult.

29. vers

A bölcsök megszabadulnak az anyagi szenvedéstől, s békéhez jutnak, mert tudják, hogy Én vagyok minden áldozat és önfegyelmezés végső célja, a bolygók és félistenek Legfelsőbb Ura, valamint az összes élőlény jóakarója és jótévője.

Hatodik fejezet

Dhyana-yoga

1. vers

A Magasztos Úr szólt: Aki kötelessége szerint cselekszik, ám nem vonzódik munkája gyümölcseihez, az a lemondott élet rendjében él. Ő az igazi misztikus, nem a tüzet nem gyújtó és munkáját nem végző.

2. vers

Amit lemondásnak nevezünk, az nem más, mint yoga – összekapcsolódás a Legfelsőbbel; ugyanis senki sem lehet yogi addig, míg meg nem válik az érzékek kielégítésének vágyától.

3. vers

Aki még csak kezdő a nyolcfokú yoga gyakorlásában, annak a munkát ajánlják; a yogát már elért személynek pedig az összes anyagi tettről való lemondást.

4. vers

Akkor éri el a yogát valaki, amikor az összes anyagi kívánságát feladván sem érzékei kielégítésére nem törekszik, sem pedig gyümölcsöző cselekedetekkel nem foglalkozik.

5. vers

Az embernek emelkednie kell elméje segítségével, nem pedig degradálnia. Az elme barátja, vagy ellensége is lehet a leigázott léleknek.

6. vers

A legyőzött elme a legjobb barátta, a nem fegyelmezett pedig a legnagyobb ellenséggé válik.

7. vers

Aki legyőzte elméjét, az nemcsak nyugalomhoz jutott, de elérte már a Felsőlelket is. Az ilyen ember számára a boldogság vagy szenvedés, hideg vagy meleg, tisztelet vagy gyalázat mind egyforma.

8. vers

Csak akkor szilárd valaki az önmegvalósításban, és csak akkor hívják yoginak, ha teljesen elégedett elért tudásával és annak megvalósításával. Az ilyen ember transzcendenciában van és önfegyelmezett. Mindent egyenlőnek lát, legyen az kő, kristály vagy arany.

9. vers

Aki a baráttal, az ellenséggel, a becsületes jóakaróval, a gyűlölttel, a féltékennyel, a jámborral, a bűnossal, a közvetítővel és a pártatlannal is, tehát mindenkivel egyenlően bánik – az még fejlettebb.

10. vers

A transzcendentalistának mindig arra kell törekednie, hogy elméjét a Legfelsőbb Lélekre rögzítse. Egyedül, elvont helyen kell élnie, mindig figyelmesen szabályozva elméjét. Meg kell szabadulnia minden vágytól és birtoklásérzettől.

11-12. vers

A yoga gyakorlásához szükséges, hogy az ember szent és elvont környezetet keressen magának. Terítsen kusa-szénát a földre, amit előbb özbőrrel, majd ruhadarabbal fedjen le. Az ülés ne legyen sem túl magas, sem túl alacsony. Ezután a yogi vegyen fel egy stabil, mozdulatlan ülőhelyzetet, s gyakorolja a yogát elméje, valamint érzékei szabályozásával – tisztítva szívét, s egy pontra rögzítve elméjét.

13-14. vers

Testét, nyakát, és fejét egyenes vonalban tartsa, szemét orrhegyére szögezze rendületlenül! Ily módon – nyugodt és szabályozott elmével, félelemtől felszabadultan, a nemi élettől teljesen mentesen – szívében Rajtam meditáljon, s Engem tegyen élete végső céljának!

15. vers

A testét, tetteit és elméjét ily módon szabályozó, az anyagi létet megszüntető misztikus transzcendentalista Isten birodalmát (Krsna hajlékát) éri el.

16. vers

Óh, Arjuna, az nem lehet yogi, aki túl sokat vagy túl keveset eszik, vagy alszik.

17. vers

Akinek mérsékelt az evése, alvása, munkája és pihenése, az minden anyagi fájdalmat képes megszüntetni a yoga gyakorlása által.

18. vers

Úgy mondják, ha a yogi elméje a Transzcendensben gyökerezik, s képes azt a gyakorlatok által fegyelmezni, akkor elérte a yoga célját.

19. vers

Ahogy szélcsendes helyen sem lobog a gyertyaláng, úgy az elméjét szabályozó yogi is mindig rendületlen marad a Transzcendensen való meditálásában.

20-23. vers

A tökéletesség szintjét samadhinak, vagy transznak hívják. Ilyenkor a yoga gyakorlása által az ember elméje minden anyagi szellemi tevékenységtől mentes. Jellemzője, hogy a yogi ebben az állapotban tiszta elméje segítségével megláthatja önvalóját, s örömet, élvezetet tud meríteni abból. Ezen az örömteli síkon az ember kötetlen, lelki boldogságban él, s transzcendentális érzékszerveivel élvezni tudja azt. E szilárd helyzetben az igazságtól sohasem tér el, s érzi: ennél nagyobb nyereségre soha nem tehet szert. Ezt a fokot elérve kiegyensúlyozott és rendületlen még a legnagyobb nehézségek közepette is. Ez a valódi szabadság, mely felold az anyagi kapcsolatok okozta szenvedések alól.

24. vers

Az embernek törhetetlen elszántsággal és hittel kell gyakorolnia a yogát. Kivétel nélkül meg kell válnia a hamis egóból eredő összes anyagi vágytól, s elméje által minden oldalról, egytől egyig szabályoznia kell érzékeit.

25. vers

Az ember teljes meggyőződéssel, lépésről lépésre, értelme segítségével szilárduljon meg a transzban, vagyis elméjét egyedül a Legfelsőbb Lélekre rögzítse, és semmi másra ne gondoljon.

26. vers

Az embernek határozottan vissza kell térítenie elméjét az önvaló felügyelete alá, csapongó és határozatlan természete miatt bármikor és bárhová is vándoroljon az.

27. vers

Az a yogi, akinek elméje Rajtam nyugszik, biztosan eléri a legmagasabbrendű boldogságot. A Brahmannel való azonosulása által felszabadult, elméje békéssé vált, szenvedélye lecsendesült, s megszabadult a büntől.

28. vers

A lelki megvalósításban, az önvalóban szilárdan horgonyzó, az anyagi szennyeződéstől megtisztult yogi a Legfelsőbb Tudattal állandó kapcsolatba kerülve eléri a boldogság legmagasabb fokát.

29. vers

Az igazi yogi minden élőlényben Engem, s minden lényt Bennem lát. Valóban, az igazi énjét megvalósított yogi Engem lát mindenhol.

30. vers

Aki mindenhol Engem, és mindent Bennem lát, számára Én sohasem veszek el, s ő sem vész el számomra soha.

31. vers

Az a yogi, aki tudja, hogy Én egy és ugyanaz vagyok, mint a minden élőlényben lakozó Felsőlélek, imád Engem, és mindig, minden körülmények között Velem marad.

32. vers

Óh, Arjuna, az a tökéletes yogi, aki minden boldog vagy boldogtalan élőlényben magából kiindulva látja a hasonlóságot.

33. vers

Arjuna szólt: Óh, Madhusudana, számomra úgy tűnik, hogy az Általad ismertetett yoga nem praktikus, sőt elviselhetetlen, mert az elme nyugtalan és ingatag.

34. vers

Óh, Krsna, én úgy látom, hogy könnyebb megállítani a szelet, mint szabályozni az elmét – nyugtalansága, fegyelmetlensége, csökönység és hihetetlen ereje miatt.

35. vers

A Magasztos Úr szólt: Óh, Kunti erős karú fia, a nyugtalan elmét legyűrni nagyon nehéz, ez kétségtelen, de az állandó gyakorlás és elkülönülés célhoz vezet.

36. vers

Az önmegvalósítás nehéz feladat annak, kinek elméje zabolátlan. De a szabályozott elméjű, a helyes eszközzel törekvő számára biztosított a siker. Ez az Én véleményem.

37. vers

Arjuna kérdezett: Mi a sorsa az olyan embernek, akinek hite ugyan van, de nem kitarató, s bár az önmegvalósítás folyamatába belefog, túlságosan világias elméje miatt később letér az útról, tehát a misztika tökéletességét nem éri el?

38. vers

Óh, erőskarú Krsna, vajon a Transzcendencia útjáról letért ember nem fog-e a széltől szétkergetett felhőhöz hasonlóan elveszni?

39. vers

Óh, Krsna, ez az én kétségem. Kérlek, segíts ezt teljesen szétosztatni, mert Rajtad kívül erre senki sem képes!

40. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: Óh, Prtha fia, a jámbor cselekedeteket végző transzcendentalistát nem éri elmúlás sem ebben, sem a lelki világban. A jótevőt sohasem győzi le a gonosz.

41. vers

A sikertelen yogi sok-sok évig fogja a jámbor élőlények bolygóin élvezni az életet, majd gazdag, arisztokratikus vagy becsületes emberek családjában fog újraszületni.

42. vers

Az is lehet, hogy nagy tudású yogi családjába születik, ami ebben a világban bizony nem kis dolog.

43. vers

Óh, Kuru fia, az ilyen szerencsés születés után a yogi ismét ráébred előző életének isteni tudatára, és a teljes siker érdekében megpróbál további előrelépést tenni.

44. vers

Előző élete isteni tudata folytán automatikusan vonzódni fog a yoga elveihez, anélkül, hogy kutatna utánuk. Az ilyen, tudásra vágyó, yogára törekvő transzcendentalista felette áll az Írások rituális elveinek.

45. vers

Amikor a yogi komoly eltökéltséggel hozzáfog, hogy még jobban előrehaladjon, akkor a sok-sok életen át tartó gyakorlat után megtisztul minden szennytől, és végül eléri a legfelsőbb célt.

46. vers

A yogi jobb az aszkétánál, az empirikus filozófusnál és a munkája gyümölcseiért dolgozónál is. Óh, Arjuna, ezért légy yogi minden körülmény között!

47. vers

Aki nagy hittel mindig Bennem lakozik, s Engem imád transzcendentális szerető szolgálatában, az a legmeghittebben egyesül Velem a yogában, s az összes yogi közül ő a legkiválóbb.

Hetedik fejezet

Az Abszolútról szóló tudás

1. vers

A Magasztos Úr szólt: Halld most, óh, Prtha fia, hogyan ismerhetsz meg Engem teljesen, kétségtelenül, a Rólam való teljes tudat által, a yoga gyakorlásával, az elmét Rám irányítva!

2. vers

Most részletesen megmagyarázom neked a fenomenális és a lelki tudományt is, s ha megértetted ezeket, nem lesz már semmi, amit tudnod kellene.

3. vers

Sok ezer ember közül talán egy törekszik tökéletességre, s a tökéletességet elérték közül igazán alig ismer Engem egy is.

4. vers

Föld, tűz, víz, levegő, éter, elme, értelem és hamis ego – e nyolc képezi az Én különálló anyagi energiámat.

5. vers

Óh, Erős-karú, ezen alsóbbrendű természetén kívül van egy felsőbbrendű energiám, mégpedig az anyagi természettel küzdő élőlények, akik fenntartják az univerzumot.

6. vers

Meggyőződhetsz arról, hogy Én vagyok a forrása és a feloszlása minden anyagnak és lelkinak.

7. vers

Óh, bőség meghódítója, Nálamnál nincsen felsőbb igazság. Minden Rajtam nyugszik, mint gyöngysor a fonálon.

8. vers

Óh, Kunti fia, Én vagyok a víz íze, a Nap és a Hold fénye, az om szótag a védikus mantrákban, a hang az éterben, és az emberi képesség.

9. vers

Én vagyok a föld eredeti illata, a tűz heve, az élők élete, valamint minden aszkéta vezeklése.

10. vers

Óh, Prtha fia, tudd meg hát: Én vagyok minden lét eredeti magja, az értelmesek értelme, a hatalmasok bátorsága.

11. vers

Óh, Bharaták ura, Én vagyok az erő az erősekben, azokban, akik vágy és szenvedély nélküliek; és Én vagyok az a nemi élet, amely nem ellenkezik a vallásos elvekkel.

12. vers

Mindegyik létállapot az Én energiámból nyilvánul meg, legyen az a jóság, a szenvedély vagy a tudatlanság kötőerejében. Tudd meg, hogy bizonyos értelemben Én vagyok minden, de mégis független mindentől. Rám nem hatnak az anyagi természet kötőerői.

13. vers

A három kötőerőtől megtévesztett világ nem ismer Engem, aki a gunák felett állok, aki kimeríthetetlen vagyok.

14. vers

Az anyagi természet három kötőerejéből álló Isteni energiámat nagyon nehéz legyőzni. De akik átadták magukat Nekem, azok könnyen túllépnek rajta.

15. vers

Az alábbi bűnös emberek nem hódolnak meg Előttem: a felettebb ostobák, az emberiség alja, akiket az illúzió megfosztott tudásuktól, s akik a démonok ateista természetével rendelkeznek.

16. vers

Óh, Bharaták legjobbja, négyféle jámbor ember végez odaadó szolgálatot Nekem: aki szenved, az anyagi javakra vágyó, a kíváncsi, és aki az Abszolútról szóló tudás után kutat.

17. vers

Ezek közül a teljes tudással rendelkező bölcs a legjobb, aki a tiszta, odaadó szolgálat által egyesül Velem, mert nagyon kedves Vagyok neki, és ő is kedves Számomra.

18. vers

Ezek a bhakták kétségtelenül mind nemes lelkek, de aki a Rólam szóló tudással rendelkezik, arra mint Bennem lakozóra tekintek Én. Transzcendentális szolgálata által ő elér Engem, a legvégső célt.

19. vers

Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember átadja magát Nekem, mert tudja, hogy Én vagyok minden ok oka. Az ilyen nagy lélek bizony ritka.

20. vers

Kiknek elméjét eltorzították az anyagi vágyak, meghódnak a félistenek előtt, és követik a saját természetük szerint kiszabott imádatszabályokat.

21. vers

Mihelyt valaki a félisteneket kívánja imádni, Én [a mindenki szívében jelenlevő Felsőlélek] megszilárdítom hitét, hogy átadhassa magát annak a félistennek.

22. vers

Ilyen hittel felruházva, a kiválasztott félisten kegyét kereső vágyai teljesülnek. Valójában azonban egyedül Én vagyok az, aki ezeket az áldásokat adja.

23. vers

A csekély értelmű emberek a félisteneket imádják, de az efféle hódolat gyümölcsei korlátoltak és mulandóak. A félistenek imádói a hozzájuk tartozó bolygókra jutnak, míg bhaktáim végül az Én legfelsőbb bolygómra kerülnek.

24. vers

Az ostobák, akik nem ismernek Engem, azt hiszik, úgy öltöttem fel ezt a formát és személyiséget. Csekély tudásuk révén nem ismerik felsőbb természetemet, mely változatlan és páratlan.

25. vers

Én sohasem nyilvánulok meg a balgák és az értelem nélküliek előtt. Számukra rejtve maradok belső teremtető energiám, a yoga-maya által, így a megtévesztett világ Engem, a megszületetlent és kimeríthetlent nem ismer.

26. vers

Óh, Arjuna, mint az Istenség Legfelsőbb Személyisége, Én tudok mindenről, ami a múltban történt, ami most történik, s mindenről, ami a jövőben történni fog. Az összes élőlényt ismerem, Engem azonban senki sem.

27. vers

Óh, Bharata leszármazottja, óh, ellenség fenyítője, minden élőlény illúzióban születik, legyőzve a vágy és a gyűlölet kettősségétől.

28. vers

Akik jámboran cselekedtek ebben és előző életükben, akiknek bűnös tettei teljesen kipusztultak, s akik megszabadultak az illúzió ellentétpárjaitól, azok határozottan hozzáfognak Szolgálatomhoz.

29. vers

Az értelmes emberek, akik igyekeznek megszabadulni az öregségtől és haláltól, menedéket keresnek a Hozzám irányuló odaadó szolgálatban. Valójában ők a Brahman, mert mindent tudnak a transzcendentális és a gyümölcsöző cselekedeteikről.

30. vers

Akik úgy ismernek Engem, mint a Legfelsőbb Urat, mint az anyagi megnyilvánulás irányító elvét, a félistenek eredetét és az összes áldozat fenntartóját, azok szilárd elmével képesek megérteni és felismerni Engem még a halál pillanatában is.

Nyolcadik fejezet

A Legfelsőbb elérése

1. vers

Arjuna így kérdezett: Óh, Uram, óh, Legfelsőbb Személy, kérlek, magyarázd meg nekem, mi a Brahman! Mit értek az önvaló s a gyümölcsöző cselekedetek alatt, mi ez az anyagi megnyilvánulás, és kik a félistenek?

2. vers

Óh, Madhusudhana, hogyan, és a test melyik részén él az áldozat Ura? Miként tudhatnak Rólad a halál pillanatában azok, akik odaadó szolgálatot végeznek?

3. vers

A Legfelsőbb Személy eképpen válaszolt: Az elpusztíthatatlan, transzcendentális élőlényt Brahmannak, örök természetét pedig önvalónak hívják. Az anyagi testek fejlődését szolgáló tetteket karmának, vagyis gyümölcsöző cselekedeteknek nevezik.

4. vers

A fizikai természetet végtelenül változékonyak ismerik. Az univerzum a Legfelsőbb Személy kozmikus formája, és Én vagyok az az Úr, akit a megtestesült lelkek szívében lakozó Felsőlélek képvisel.

5. vers

Bárki legyen is az, ha a halál pillanatában Rám emlékezve hagyja el testét, minden kétséget kizárva azonnal eléri az Én természetemet.

6. vers

Ki milyen létre gondol teste elhagyásakor, azt éri majd el kétségtelenül.

7. vers

Ezért, óh, Arjuna, gondold mindig Rám, s ezzel egyidejűleg hajtsd végre harcosi kötelességed! Tetteid Nekem ajánlva, elméd és értelmed rendületlenül Rám függesztve, kétségtelenül elérsz Engem.

8. vers

Óh, Partha, aki Rajtam, az Istenség Legfelsőbb Személyiségén meditál, elméjében állandóan Rám emlékezve, anélkül, hogy eltérne az útról, az biztosan elér Engem.

9. vers

Az ember úgy meditáljon a Legfelsőbb Személyen, mint olyanon, aki mindentudó, a legősibb irányító, kisebb a legkisebbnél, a fenntartója mindennek, túl van az anyagi felfogáson, felfoghatatlan, s mindig egy személy. Ragyogó ő, mint a Nap, s mivel transzcendentális – túl van ezen az anyagi természetén.

10. vers

Aki a halál beálltakor életlevegőjét a két szemöldöke közé rögzíti, és teljes odaadással a Legfelsőbb Személyre emlékezik, az minden kétséget kizárva eljut az Istenség Legfelsőbb Személyiségéhez.

11. vers

A Vedákat jól ismerő bölcsek, akik az omkarát vibrálják, és a lemondás rendjének nagy szentjei a Brahmanba hatolnak. Az ilyen tökéletesség után vágyakozók cölíbátusban élnek. Most pedig röviden elmagyarázom neked azt a folyamatot, amely által felszabadulhat az ember.

12. vers

A yoga elkülönülést jelent mindennemű érzéki tevékenységtől. Gondolatait a szívre összpontosítva, érzékeinek összes ajtaját bezárva, életlevegőjét a koponya felső részében tartva, az ember egyre jobban meggyökerezhet a yogában.

13. vers

Ha a yogát elsajátító és a betűk tökéletes kombinációjából eredő szent om szótagot vibráló személy teste elhagyásakor az Istenség Legfelsőbb Személyiségére gondol, akkor minden bizonnyal a lelki bolygókra jut.

14. vers

Óh, Prtha fia, aki szüntelenül Rám gondol, könnyen el is ér Engem, mert az ilyen személy állandóan odaadó szolgálatban él.

15. vers

A nagy lelkek, az odaadó yogik, miután elértek Engem, soha többé nem térnek vissza ebbe a szenvedésekkel teli, átmeneti világba, mert már abszolút tökéletességhez jutottak.

16. vers

Az anyagi világ a legfelsőbb bolygótól a legalacsonyabbig a szenvedések helye, ahol az ismétlődő születés és halál uralkodik. Óh, Kunti fia, ha valaki eljut az Én környezetembe, annak sohasem kell újra születnie.

17. vers

Ezer földi korszak Brahma egy napja, másik ezer egy éjszakája.

18. vers

Brahma napjának hajnalán élőlények sokasága kel életre, alkonyán pedig minden megsemmisül.

19. vers

Óh, Partha, újra meg újra jön a nap, élénk lények tömegét hozván, de a következő éjszakára mind eltűnik reménytelenül.

20. vers

Ám létezik egy másik természet is, amely ehhez a megnyilvánult és megnyilvánulatlan anyaghoz képest örök, transzcendentális, páratlan és sohasem semmisül meg. Az a világ még akkor is megőrzi eredeti létét, amikor ebben a világban már minden megsemmisült.

21. vers

Azt a legfelsőbb világot megnyilvánulatlanak és múlhatatlannak hívják. Az az Én felsőbb hajlékom, s a legvégső cél. Aki egyszer eljut oda, nem tér vissza többé.

22. vers

A mindenkinél hatalmasabb Istenség Legfelsőbb Személyiségét kizárólag vegyítetlen szeretettel lehet elérni. Habár lelki hajlékán tartózkodik, mégis áthat mindenben, és őbenne van minden, ami létezik.

23. vers

Óh, Bharaták legjobbja, most a különböző időpontokat magyarázom el neked, amikor az ember örökre, vagy pedig csak egy időre hagyja el ezt a világot.

24. vers

A Brahmant ismerők kedvező pillanatban, a tűzisten hatásának ideje alatt, fényben, a holdvilágos két hét és a Nap északi pályájának hat hónapja alatt távoznak el e világból.

25. vers

A yogi ismét visszatér, ha a füst, az éjszaka, a holdfogyatkozás két hete és a Nap déli pályájának hat hónapja alatt hagyja el ezt a világot, illetve ha a Holdra jut.

26. vers

Az anyagi világegyetem elhagyásának két módjáról írnak a Vedák. Az egyik világosságban, a másik sötétségben történik. A világosságban távozó nem jön vissza, míg a sötétségben elmenőnek vissza kell térnie.

27. vers

Óh, Arjuna, a bhakták ismerik e két utat, és sohasem kerülnek tévhitbe. Ezért gyökerezz szilárdan az odaadásban!

28. vers

Az odaadó szolgálat útját járó személy nincs megfosztva az olyan eredményektől, melyek különben a Vedák tanulmányozásából, az önsanyargató áldozatok végzéséből, adományozásból vagy filozófiai és gyümölcsöző cselekedetektől származnak. Ő végül is eljut a transzcendentális világba.

Kilencedik fejezet

A legbizalmasabb tudás

1. vers

A Legfelsőbb Személy szólt: Kedves Arjunám, mivel te sohasem irigykedsz Rám, átadom neked a legtitkosabb bölcséletet, melyet megismerve megszabadulsz az anyagi lét szenvedéseitől.

2. vers

Ez a tudás a bölcsesség királya, a legnagyobb titok az összes titok közül. Ez a legtisztább tudás, örökkévaló, örömmel végezhető, és a vallás tökéletessége, mert megvalósítása által közvetlen tapasztalatot nyújt az önvalóról.

3. vers

Óh, Ellenség Legyőzője, akik az odaadó szolgálatban nem rendelkeznek hittel, azok nem érhetnek el Engem, hanem visszatérnek az anyagi világbeli születéshez és halálhoz.

4. vers

Megnyilvánulatlan formában ezt az egész univerzumot áthatom. Minden lény Bennem van, de Én nem vagyok bennük.

5. vers

És mégsem nyugszik Bennem minden teremtett. Íme misztikus hatalmam! Habár Én vagyok az összes élőlény fenntartója, s jelen vagyok mindenhol, mégis Én Magam vagyok a teremtés eredeti forrása.

6. vers

Tudd meg, hogy minden élőlény úgy nyugszik Bennem, miként a mindenhol fújó, erős szél állandóan az éteri űrben.

7. vers

Óh, Kunti fia, a korszak végével minden anyagi megnyilvánulás visszatér Belém, de a következő korszak hajnalán újra teremtek energiám által.

8. vers

Ez az egész kozmikus megnyilvánulás Nekem van alárendelve. Akaratom által újra meg újra megnyilvánul, s végezetül akaratom által is semmisül meg.

9. vers

Óh, Dhananjaya, mégsem kötnek meg ezek a tettek Engem. Mindig különálló vagyok tőlük, mintha semleges lenne helyzetem.

10. vers

Óh, Kunti fia, az anyagi természet az Én irányításom alatt működik, létrehozva a mozgó és mozdulatlan lényeket. Az anyagi természet törvénye alapján ismétlődve teremődik, és semmisül meg ez a megnyilvánulás.

11. vers

Az ostobák kigúnyolnak, mikor alászállok emberi alakomban. Nem ismerik transzcendentális természetem és mindenek felett álló, páratlan uralmam.

12. vers

Ezek a megtévesztett emberek vonzódnak a démoni és ateista nézetekhez. Ebben az illuzórikus állapotban a felszabaduláshoz, a gyümölcsöző tettekhez és a tudomány műveléséhez fűzött összes reményük vereséget szenved.

13. vers

Óh, Prtha fia, a nagy lelkek, akik nincsenek illúzióban, az Isteni természet védelme alatt állnak. Teljesen lefoglalják magukat az odaadó szolgálatban, mert az Istenség Legfelsőbb Személyiségeként, eredetinek és kimeríthetetlennek ismernek Engem.

14. vers

Ezek a nagy lelkek állandóan az Én dicsőségem zengik, nagy elszántsággal igyekeznek, s leborulva Elöttem szüntelen odaadással imádnak Engem.

15. vers

A tudást művelők a Legfelsőbb Urat imádják, mint a páratlanul állót, a sokban jelenlevőt és az univerzális formát.

16. vers

Én vagyok a szertartás, az áldozat, az ősatyáknak szóló áldozás, a gyógyító fű és a transzcendentális mantra. Én vagyok a vaj, a tűz és a felajánlás.

17. vers

Én vagyok az univerzum atyja, az anya, a fenntartó és az ősatya. Én vagyok a tudás tárgy, a tisztító és az om szótag. A Rg, Sama és Yajur szintén Én vagyok.

18. vers

Én vagyok a cél, a fenntartó, az úr, a tanú, a hajlék, a menedék és a legkedvesebb barát. Én vagyok a teremtés és a megsemmisülés, mindennek alapja, a nyugvóhely és az örök mag.

19. vers

Óh, Arjuna, Én adom a hőt, s Én irányítom az esőt és a szárazságot. Én vagyok a halhatatlanság megszemélyesítője is; a létezők és a nemlétezők egyaránt Bennem vannak.

20. vers

Akik a felsőbb bolygókra vágyva a Vedákat tanulmányozzák, és a soma italt fogyasztják, azok közvetve imádnak Engem. Ők Indra bolygóján fognak megszületni, hogy isteni élvezetekben vegyenek részt.

21. vers

A mennyei érzéki örömek élvezete után ismét visszatérnek a halandók bolygójára. Így a védikus elveket követve csupán röpke boldogsághoz jutottak.

22. vers

De akik odaadással imádnak Engem, transzcendentális Formámon meditálva, azoknak elhozom, amire szükségük van, s megőrzöm, amijük van.

23. vers

Óh, Kunti fia, amit az ember a félisteneknek ajánl, igaz tudás nélkül teszi, hiszen valójában Engem illet az.

24. vers

Én vagyok az egyetlen élvező, és az áldozat egyedüli célja. Visszaesnek azok, akik nem ismerik fel igazi, transzcendentális természetemet.

25. vers

A félisteneket imádók a félistenek között fognak újraszületni, akik a szellemeket és hasonlókat imádják, azok közéjük születnek, az ősatyák imádói az ősatyákhoz jutnak, s akik Engem imádnak, azok Velem fognak élni.

26. vers

Ha valaki szeretettel és áhítattal áldoz Nekem egy levelet, virágot, gyümölcsöt vagy egy kis vizet, Én elfogadom azt.

27. vers

Óh, Kunti fia, ajánld fel Nekem mindazt, amit cselekszel, eszel, elajándékozol, valamennyi vezekléseddel együtt!

28. vers

Ily módon megszabadulsz a jó és a rossz cselekedetek összes visszahatásától, s a lemondás ezen elvével felszabadulsz, és eljutsz Hozzám.

29. vers

Én mindenkivel szemben egyenlő vagyok: senkire sem irigykedem, és olyan sincs, akivel pártoskodnék. De aki odaadással szolgál Engem, az Bennem van, a barátja vagyok, s Nekem is barátom ő.

30. vers

Még ha valaki a legszörnyűbb tettet is követi el, ha odaadó szolgálatot végez, szentnek kell tekinteni, mert a helyes utat járja.

31. vers

Hamarosan tisztességgé válik, és maradandó békét ér el. Óh, Kaunteya, hirdesd bátran, az Én hívem nem vész el soha!

32. vers

Óh, Partha, legyen az bárki: nő, kereskedő, vagy alacsony család szülötte, ha oltalmat keres Nálam, elérheti a legfelsőbb rendeltetési helyet.

33. vers

Akkor hát mennyivel jobbak a brahmanák, az igazak, a bhakták és a szent királyok! ők ebben az ideiglenes és nyomorúságos világban szeretettel szolgálnak Engem.

34. vers

Elmédben gondolj mindig Rám, légy bhaktám, ajánld hódolatodat Nekem, és imádj Engem! A Bennem való teljes elmélyüléssel biztosan eljutsz Hozzám.

Tizedik fejezet

Az Abszolút fensége

1. vers

A Legfelsőbb Úr szólt: Óh, kedves barátom, erőskarú Arjuna, figyelj ismét abszolút szavaimra, melyeket a te érdekedben szólok, s melyek megörvendeztetnek majd.

2. vers

A félistenek serege és a kiváló szentek sem ismerik származásomat, mert Én vagyok mindnyájuk eredete minden tekintetben.

3. vers

Aki Engem megszületetlennek, kezdet nélkülinek és az összes világ Legfelsőbb Urának ismer, az a többi halandótól eltérően mentes az illúziótól és minden büntől.

4-5. vers

Értelem, tudás, kétségtől és tévhittől való mentesség, megbocsátás, igazmondás, önszabályozás, nyugalom, gyönyör és fájdalom, születés és halál, félelemnélküliség, erőszaknélküliség, kiegyensúlyozottság, elégedettség, vezeklés, adományozás, hírnév és becstelenség – egyedül Tőlem származik mindez.

6. vers

A hét nagy bölcs, s az őket megelőző másik négy tudós, valamint a Manuk [az emberiség atyái] az Én elméből születtek, s e bolygók összes lénye tőlük származik.

7. vers

Aki igazán ismeri az Én dicsőségemet és hatalmammat, az vegyítetlen odaadó szolgálatba fog – ehhez semmi kétség sem fér.

8. vers

Én vagyok az eredete a lelki és az anyagi világnak, minden Belőlem árad. A bölcsök, akik tudva tudják ezt, megkezdik odaadó szolgálatukat, és tiszta szívből imádnak Engem.

9. vers

Tiszta híveim gondolatai Bennem lakoznak, életüket Nekem ajánlották fel. Nagy örömet, elégedettséget élveznek ők, amikor felvilágosítják egymást, és Rólam társalognak.

10. vers

Akik szüntelen odaadással élnek, és szeretettel imádnak Engem, azoknak megadom azt az értelmet, amellyel eljuthatnak Hozzám.

11. vers

Együttérzésből szívükben lakozom, s a tudás fénylő lámpásával szétoszlatom a tudatlanságból származó sötétséget.

12-13. vers

Arjuna szólott: Te vagy a Legfelsőbb Brahman, a legvégső hajlék, a tisztító, az Abszolút Igazság és az örök isteni Személy. Te vagy az ősi Isten, transzcendentális és eredeti, és Te vagy a megszületetlen, mindent átható szépség. Narada, Asita, Devala és Vyasa, valamint minden más nagy bölcs ezt hirdeti Rólad, és most Te Magad is ezt mondod nekem.

14. vers

Óh, Krsna, igazságként fogadom el mindazt, amit nekem elmondtál. Sem a félistenek, sem pedig a démonok nem ismerik személyedet, óh, Uram.

15. vers

Bizony egyedül csak Te ismered Magad képességeid által, óh, mindenek eredete, lények Ura, istenek Istene, óh, Legfelsőbb Személy, univerzum Ura!

16. vers

Kérlek, beszélj nekem részletesen isteni erőidről, melyek által áthatod a világokat, és bennük lakozol!

17. vers

Óh, Legfelsőbb Misztikus, hogyan lehet Téged megismerni a szüntelen meditálás folyamataival? Óh, Magasztos Úr, milyen sajtáságos formákban elmélkedjem Rajtad?

18. vers

Kérlek, beszélj még egyszer részletesen hatalmas képességeidről és dicsőségedről, mert sohasem fáradok bele ambróziás szavaid hallgatásába.

19. vers

A Magasztos Úr szólott:

Jó, beszélni fogok neked, óh, Kuruk legjobbjá, csodálatos megnyilvánulásaimról, de csak a legfontosabbakról, mert fenségemnek nincsen határa.

20. vers

Óh, Gudakesa, Én vagyok a Lélek, aki ott lakozik minden élőlény szívében. Én vagyok minden lény kezdete, közepe és vége.

21. vers

Az Adityák közül Visnu, a csillagok közül a ragyogó Nap vagyok. A Marutok közül Marici, a világító égitestek közül pedig a Hold.

22. vers

A Vedák közül a Sama-veda vagyok, a félistenek közül Indra, az érzékek közül az elme, s Én vagyok az életerő [tudat] minden élőlényben.

23. vers

A Rudrák közül az Úr Siva vagyok, a Yaksák és Raksasák közül a vagyon ura, Kuvera, a Vasuk közül a tűz [Agni], a hegyek közül Meru.

24. vers

Óh, Arjuna, tudd meg, hogy a papok közül Brhaspati főpap, az odaadás ura vagyok. A generálisok közül Skanda, a háború ura, a vízgyűjtők közül az óceán.

25. vers

A nagy bölcssek közül Bhrgu, a vibrációkban a transzcendentális om vagyok. Az áldozatokból a Szent Nevek vibrálása [japa], a mozdíthatatlan dolgok közül a Himalája.

26. vers

Valamennyi fa közül a szent fügefafa, a félisten-bölcssek közül Narada, a félistenek énekesei közül Citraratha, a tökéletes lények közül Kapila vagyok.

27. vers

Tudd meg, hogy a lovak közül az óceánból származó, a halhatatlanság elixírjéből született Uccaihsrava vagyok. A királyi elefántok közül Airavata, az emberek közül a király.

28. vers

A fegyverek közül a villám, a tehenek közül surabhi, a mértéktelen tejelő, az ősnemzők közül Kandarpa, a szerelem istene, a kígyók közül a legnagyobb, Vasuki vagyok.

29. vers

A felsőbb bolygóbeli Naga kígyók közül Ananta, a vízi istenségek közül Varuna, az eltávozott ősök közül Aryama, s a törvényt hozók közül Yama, a halál ura vagyok.

30. vers

A Daitya démonok közül az odaadó Prahlada, a hódítók közül az idő, a vadállatok közül az oroszlán, a madarak közül Garuda, Visnu tollas hordozója vagyok.

31. vers

A tisztító dolgok közül a szél, a fegyverforgatók közül Rama, a halfajták közül a cápa, a folyóvizek közül a Gangesz vagyok.

32. vers

Óh, Arjuna, az összes teremtmény közül Én vagyok a kezdet, a közép és a vég. A tudományok közül az önvalóról szóló lelki tudomány, a logikában a végső igazság vagyok.

33. vers

A betűkből az A, az összetett szavakban a kettős szó vagyok, de Én a kimeríthetetlen időként is létezem. A teremtők közül Brahma vagyok, kinek sokarcú feje minden irányban lát.

34. vers

Én vagyok a mindenkit elpusztító halál, és a jövőben keletkező dolgok létrehozója. A nők közül hírnév, szerencse, beszéd, memória, értelem, hűség és türelem vagyok.

35. vers

A himnuszok közül az Úr Indrának énekelt Brhat-sama vagyok. A versek közül Én vagyok a Gayatri, amit a brahmanák vibrálnak naponta. A hónapok közül az aratás hónapja, az évszakok közül a virágot fakasztó tavasz vagyok.

36. vers

A csalások közül a szerencsejáték, a ragyogók között a ragyogás, de Én vagyok a győzelem, a kaland és az erősek ereje is.

37. vers

Vrsni leszármazottai közül Vasudeva, a Pandavák között Arjuna, a bölcsek közül Vyasa, s a nagy gondolkodók közül Usana vagyok.

38. vers

A büntetések közül a büntetés lesújtó botja, a győzelemre vágyók közül az erkölcs, a csend formájában a titkok őre, a bölcsek között a bölcsesség vagyok.

39. vers

Óh, Arjuna, ezenkívül Én vagyok minden lét teremtő magja. Nincsen olyan mozgó vagy mozdulatlan lény, ami létezhetne Nélkülem.

40. vers

Óh, ellenség hatalmas legyőzője, isteni megnyilvánulásaim végtelenek. Amit felsoroltam neked, az töredéke csupán végtelen fenségemnek.

41. vers

Tudd meg, hogy minden gyönyörű, dicsőséges és hatalmas teremtmény pompám szikrájából születik csupán.

42. vers

De mire való ez a részletes tudomány, óh, Arjuna? Énem parányi töredékével áthatom, és fenntartom ezt az egész univerzumot.

Tizenegyedik fejezet

Az univerzális forma

1. vers

Arjuna szólott: Hallottam tanításod a titkos lelki témákról, melyeket irántam való kedvességből mondtál el nekem. Illúzióm most szertefoszlott.

2. vers

Óh, Lótuszvirág-szemű, részletesen hallottam Tőled minden élőlény megjelenéséről és eltűnéséről, valamint kimeríthetetlen dicsőségdről.

3. vers

Óh, minden személyiség legnagyobbja, óh, legfelsőbb forma, bár látom magam előtt valódi alakodat, mégis szeretném tudni, miképpen hatoltál ebbe a kozmikus megnyilvánulásba. Szeretném megpillantani azon formádat!

4. vers

Óh, Uram, misztikus képességek mestere, ha úgy gondolod, hogy képes vagyok meglátni univerzális formádat, akkor kérlek, mutasd meg nekem azt az Éned!

5. vers

Szólt a Magasztos Úr:

Kedves Arjunám, Prtha fia, lásd hát fenségem, a sok százezernyi, változó isteni formát, melyek sokszínűek, mint a tenger.

6. vers

Óh, Bharaták legjobbja, lásd hát az Adityák és Rudrák különféle megnyilvánulásait, a Marutokat, a két Asvint, és a többi sok csodát, amit még senki sem látott, vagy hallott ezelőtt!

7. vers

Óh, Álom Legyőzője, bármit is kívánj megtekinteni, azon nyomban megláthatod e testben. Ez az univerzális forma képes megmutatni neked mindazt, amit most kívánsz, s amit majd a jövőben akarsz. Ebben a formában minden teljes.

8. vers

Isteni szemet adok neked, amellyel megpillanthatod misztikus fenségemet; anélkül nem láthatsz meg Engem.

9. vers

Sanjaya szólt: Óh, király, így szólt a Legfelsőbb, a misztikus képességek Ura, az Istenség Legfelsőbb Személyisége, majd megnyilvánította Arjunának univerzális formáját.

10-11. vers

Arjuna végtelen sok száját és szemet látott. A kép csodálatos volt. A formát isteni, vakító ékességek, felöltött fegyverek, és temérdek, rendezett öltözék díszítette. Teste illatos kenőcsökkel bekenve, gyönyörű virágfüzérékkel ékesítve. Az egész elragadó, mindenhová kiterjedő és végtelen volt.

12. vers

Ha sok ezer Nap egyszerre lángolna fel az égen, az közelítené csak meg a Legfelsőbb Személy univerzális formájának ragyogását.

13. vers

És akkor Arjuna megláthatta a világegyetem sok ezer részre osztott, végtelen kiterjedéseit, mind egy helyen, az Úr univerzális formájában.

14. vers

A zavart és megdöbben Arjuna a csodálattól lenyűgözve, égnek álló hajjal, összetett kézzel tiszteletét kezdte ajánlani a Legfelsőbb Úrnak.

15. vers

Arjuna szólt: Kedves Uram, testedben látom egybegyűlve az összes félistent és a különféle élőlényeket. Látom Brahmát, amint a lótuszvirágon ül, látom Sivát, valamint sok bölcsét és isteni kígyót.

16. vers

Óh, kozmosz Ura, univerzális testedben minden oldalról sok-sok vég nélkül kiterjedő formát, gyomrot, száját és szemet látok. Mindezeknek nincs sem kezdete, sem vége, sem közepe.

17. vers

Nehéz a különféle koronákkal, buzogányokkal és csakrákkal ékesített formádat nézni, mert vakítóan ragyog, mérhetetlen és izzó, mint a Nap.

18. vers

Te vagy a legvégső cél, az univerzumokban a legkiválóbb, kimeríthetetlen, s a legősbibb. Te vagy a múlhatatlan vallás fenntartója, az örökkévaló Istenség Személyisége.

19. vers

Te vagy a kezdet, a közép és a vég nélküli forrás. Számtalan karod van, a Hold és a Nap nagy, végtelen számú semeid közé tartozik. Látom, a szádból izzó láng lövell, s ragyogásod által melegítetted ezt az egész univerzumot.

20. vers

Habár egy vagy, kiterjedtél az égben, a bolygókban, s a köztük levő űrben egyaránt. Óh, Nagy Lélek, félelmetes formádat szemlélve látom, hogy mind a három bolygórendszer lakosai megzavarodtak.

21. vers

Az összes félisten meghódol Előtted, s Beléd hatolnak. Nagyon félnek, s összetett kézzel védikus himnuszokat zengenek.

22. vers

Csodálkozva szemlélnék Téged az Úr Siva különféle megnyilvánulásai, valamint az Adityák, a Vasuk, a Sadhyák, a Visvadevák, a két Asvin, a Marutok, az ósatyák, a Gandharvák, a Yaksák, az Asurák és a tökéletessé vált félistenek.

23. vers

Óh, Hatalmas-karú, bolygóján az összes félisten zavartan szemléli számtalan arcod, szemed, karod, gyomrod, lábad és rettenetes fogaid. Én is megdöbbentem, akárcsak ők.

24. vers

Óh, mindent-átható Visnu! Nem vagyok képes tovább fenntartani lelki egyensúlyomat. Félek eget betöltő, ragyogó színeid, valamint izzó szemeid és szájad láttán.

25. vers

Óh, urak Ura, világok menedéke, kérlek, légy kegyes hozzám! Lángoló halotti arcaid és félelmetes fogaid látványa elűzte lelki békémet, teljesen megzavarodtam.

26-27. vers

Dhrtarastra összes fia, és a velük szövetséges királyok, Bhisma, Drona és Karna, valamint kiváló katonáink egytőlegységig a szájadba özönlnek. Borzadva látom, miként némelyikük koponyája szétmorzsolódik félelmetes, iszonyú fogaid között.

28. vers

Mint folyók az óceánba, úgy ömlenek e harcosok lángoló szájadba, hogy ott megsemmisüljenek.

29. vers

Látom az embereket teljes sebességgel torkodba rohanni, miként az éjjeli lepkék is fejvesztetten a tűzbe szállanak.

30. vers

Óh, Visnu, lángoló nyelveiddel minden irányban elpusztítasz mindenkit, s felmérhetetlen sugaraid beragyogják az univerzumot. Perzselvén a világot, Te jelen vagy mindenütt.

31. vers

Óh, urak Ura, ily félelmetes forma, kérlek, árudd el nekem, ki vagy Te! Hódolatomat ajánlom Neked, s esedezem, légy kegyes hozzám! Küldetésedet nem ismerem, de vágyom arra, hogy halljak róla!

32. vers

Szólta a Magasztos Úr: Idő vagyok, világok pusztítója. Azért jöttem, hogy az összes embert foglalkoztassam. Te és a többi Pandava kivételével mindkét fél harcosai meg fognak semmisülni.

33. vers

Kelj fel hát, készülj a harcra! Óh, Savyasacin, virágzó királyságot fogsz élvezni ellenségeid legyőzése után. Én már halálra ítéltém őket, te csupán eszköz lehetsz a harcban.

34. vers

A hatalmas vitézek, mint például Drona, Bhishma, Jayadratha és Karna, már mind elpusztultak. Harcolj csak, s ne aggódj, győzedelmeskedni fogsz ellenségeid felett!

35. vers

Így szólt Sanjaya Dhrtarastrához: Óh, király, Arjuna reszketett, midőn e szavakat hallotta az Istenség Legfelsőbb Személyiségétől, majd összetette kezét, s félelemmel telve, elcsukló hangon eképpen szólott:

36. vers

Óh, Hrsikesa, Neved hallatára örömtelivé válik a világ, s így mindenki ragaszkodni fog Hozzád. A tökéletessé vált lények tiszteletteljes hódolatukat ajánlják, míg a démonok szerteszét menekülnek. Mindez így van rendjén.

37. vers

Óh, Nagylelkű, óh, Határtalan, miért ne ajánlják hát hódolatukat Neked, ki még Brahmánál is felsőbbrendű vagy? Te vagy az eredeti mester, óh, univerzum menedéke, legyőzhetetlen forrás, minden ok oka, aki transzcendentális ehhez az anyagi megnyilvánuláshoz képest.

38. vers

Te vagy az eredeti Személy, a Legfelsőbb Isten, a megnyilvánult kozmikus világ egyetlen oltalma. Tudsz mindent, s Te vagy mindaz, amit meg kell ismerni. Te felette állsz az anyagi kötőerőknek. Óh, végnélküli forma, Te hatod át az egész kozmikus megnyilvánulást.

39. vers

Te vagy a levegő, a tűz, a víz, és Te vagy a Hold! Te vagy a Legfelsőbb Irányító, Te vagy a Brahma, a nagyatyja. Ezért tiszteletteljes hódolatomat ajánlom Neked újra meg újra – ezerszeresen.

40. vers

Hódolatom előlről, hátulról és minden oldalról! Óh, kötetlen erő, Te vagy a korlátlan hatalom mestere! Mindent-áthatóként Te vagy a minden!

41-42. vers

A múltban nem tudtam dicsőségedről, ezért csupán így szólítottalak: „Óh, Krsnám; óh, Yadavám; kedves barátom!” Kérlek, nézd el, bármit is tettem bolondságomban vagy szeretetemben! Tréfálkozván, sokszor voltam tiszteletlen Veled szemben, miközben együtt pihentünk, egy ágyban feküdtünk, vagy együtt ettünk; néha kettesben, néha pedig a többi barátunk előtt. Kérlek, bocsásd meg minden vétkem!

43. vers

Te vagy az atyja a teljes kozmikus megnyilvánulásnak, Te vagy az imádandó lelki tanítómester. Senki sem egyenrangú Veled, és senki sem válhat eggyé Veled. Mérhetetlen vagy a három világon belül.

44. vers

Te vagy a Legfelsőbb Úr, aki minden élőlény számára imádandó. Ezért hát leborulok, hogy a tiszteletemet ajánljam, és kegyedért esedezem. Kérlek, nézd el, bármilyen hibát is követtem el Veled szemben, s légy türelmes hozzám, mint apa a fiához, barát a pajtásához, szerető a kedveséhez!

45. vers

Boldog vagyok az eddig sohasem látott univerzális forma megtekintése után, de ugyanakkor félelem gyötri elmémet. Kérlek hát, részesíts kegyedben, s fedd fel ismét eredeti formádat, mint az Istenség Személyisége, óh, urak Ura, univerzum hajléka!

46. vers

Óh, ezerkarú, óh, univerzális Úr, szeretnék négykarú formádban látni, ékes sisakkal fejedben, kezeidben buzogányt, csakrát, kagylókürtöt és lótuszvirágot tartván. Nagyon vágyódom, hogy ebben a formádban lássalak!

47. vers

A Magasztos Úr szólt:

Kedves Arjunám, boldogan mutattam meg belső energiám által az univerzális formát. Előtted még senki sem látta ezt, a végtelent és vakítóan ragyogót.

48. vers

Óh, Kuru harcosok legjobbjá, előtted senki sem láthatta univerzális formámat, mert azt nem lehet megpillantani a Vedák tanulmányozásával, áldozatok végrehajtásával vagy hasonló cselekedetekkel. Egyedül te láthattad meg azt.

49. vers

Az elméd nyugtalanná vált szörnyű arculatom láttán. Most legyen hát vége ennek! Kedves bhaktám, szabadulj meg minden aggodalomtól, hogy megbékélt elmével megpillanthasd a kívánt formát.

50. vers

Sanjaya e szavakkal fordult Dhrtarastrához: Ezeket mondta Krsna, az Istenség Legfelsőbb Személyisége Arjunának, majd nagylelkűen felfedte előbb a négykarú, végül a valódi, gyönyörűséges kétkarú formáját, ily módon lelkesítve a megrettent Arjunát.

51. vers

Amikor Arjuna megpillantotta Krsnát eredeti formájában, így szólt: Látván emberhez hasonló, gyönyörű formád, elmém megnyugodott, s visszatért eredeti lelkiállapotom.

52. vers

Szólt a Magasztos Úr: Kedves Arjunám, nagyon nehéz megpillantani ezt a formám, amit most látsz. Még a félistenek is állandóan lesik az alkalmat, hogy megláthassák ezt a számukra annyira kedves formát.

53. vers

Amit most transzcendentális szemeddel felfogsz, azt nem lehet meglátni vagy megérteni csupán a Vedák tanulmányozásával, sem komoly vezeklések végzésével, sem adományozással, sem rituális imádattal. Az efféle folyamatok által lehetetlen eredeti formámban megpillantani Engem.

54. vers

Óh, kedves Arjunám, ellenség fenyítője, csakis osztatlan odaadó szolgálat által lehet Engem igazán megérteni. Egyedül így lehet közvetlenül meglátni Engem, úgy, ahogyan előtted állok. Ily módon lehet csak behatolni a Rólam szóló tudás misztériumába.

55. vers

Kedves Pandava, aki tiszta, odaadó szolgálatomban él, mentesen előző tetteinek szennyétől és az elmebeli spekulációtól, és barátja minden élőlénynek – az biztosan eljut Hozzám.

Tizenkettedik fejezet

Az odaadó szolgálat

1. vers

Arjuna így kérdezett: Ki tekinthető tökéletesebbnek: aki mindig megfelelően imád Téged az odaadó szolgálatban, vagy aki a személytelen Brahmant, a megnyilvánulatlan imádja?

2. vers

A Magasztos Úr szólt: Aki elméjét személyes formámra rögzíti, s mindig nagy, transzcendentális hittel imád Engem, azt a legtökéletesebbnek tekintem Én.

3-4. vers

De akik az érzékek szabályozásával, s azáltal, hogy egyenlőek mindenkivel szemben, teljesen az Abszolút Igazság személytelen aspektusát, a megnyilvánulatlan imádják, amely túl van az érzékek felfogásán, s mindent-átható, felfoghatatlan és mozdulatlan, az ilyen személyek, akik mindenki jólétéért fáradoznak – végül is elérnek Engem.

5. vers

Rendkívül nehéz előrehaladniuk azoknak, akiknek elméje a Legfelsőbb személytelen, megnyilvánulatlan aspektusához vonzódik. Ezen az úton mindig nagyon fáradságos az előrejutás a megtestesült lények számára.

6-7. vers

Óh, Prtha fia, gyorsan megszabadítom a születés és halál óceánjából azt, aki minden tettét Nekem felajánlva Engem imád, eltérés nélkül átadja magát Nekem, odaadó szolgálatban él, és elméjét Rám szögezve mindig Rajtam medítál.

8. vers

Elmédet szögezd Rám, az Istenség Legfelsőbb Személyiségére, és Velem kapcsolatban használd minden értelmeket; így kétségtelen, hogy mindig Velem fogsz élni.

9. vers

Kedves Arjunám, gazdagság meghódítója, ha képtelen vagy elmédet eltérés nélkül Rám szögezni, akkor kövesd a bhakti-yoga szabályozó elveit. Ily módon majd felébred a vágy benned, hogy elérj Engem.

10. vers

Ha nem tudod gyakorolni a bhakti-yoga szabályait, akkor próbálj csak Nekem dolgozni, mert ha Értem cselekszel, akkor majd eléred a tökéletes szintet.

11. vers

Ha képtelen vagy ilyen tudatban dolgozni, akkor próbálj lemondani munkád minden gyümölcséről, s horgonyozz az önvalóban.

12. vers

Ha ezt sem tudod megtenni, akkor fogj a tudás művelésébe. A meditáció azonban jobb a tudásnál, a meditációnál pedig a munka gyümölcseiről való lemondás, mert ezáltal lelki nyugalomhoz jut az ember.

13-14. vers

Aki nem irigy, hanem minden élőlény kedves barátja, nem képzelet tulajdonosnak magát, mentes a hamis egótól, azonos a boldogságban és boldogtalanságban, mindig elégedett, odaadó szolgálatban él, eltökélten igyekszik, elméje és értelme egyetértésben van Velem, s az Én bhaktám – az nagyon kedves Számomra.

15. vers

Aki nem okoz problémát senkinek sem, az aggodalom nem zavarja, s változatlan úgy a boldogságban, mint a boldogtalanságban – az nagyon kedves Nekem.

16. vers

Az a bhaktám, aki nem függ a tettek szokásos folyásától, tiszta, ügyes, gondok nélküli, mentes minden fájdalomtól, s egy tettében sem törekszik a munka gyümölcsére – az nagyon kedves Nekem.

17. vers

Az olyan bhakta, aki nem vonzódik az anyagi örömhöz, de nem is gyűlöl, nem bánkódik és nem vágyakozik, lemond úgy a kedvező, mint a kedvezőtlen dolgokról – az nagyon kedves Nekem.

18-19. vers

Aki egyenlő barátaival és ellenségeivel szemben, kiegyensúlyozott a tiszteletben és szégyenben, hidegben és melegben, boldogságban és boldogtalanságban, jó és rossz hírben, mindig mentes az anyagi társulás szennyeződésétől, állandóan csendes, mindennel elégedett, nem törődik semmilyen hajlékkal, szilárd a tudásban, és odaadó szolgálattal foglalja le magát – az nagyon kedves Nekem.

20. vers

Az a bhakta, aki az odaadó szolgálat e maradandó útját járja, hittel szolgál, s Engem tekint legfelsőbb céljaként – az főleg nagyon kedves Nekem.

Tizenharmadik fejezet

A prakrti, a purusa és a tudat

1. vers

Arjuna szólt: Kedves Krsna, szeretném megérteni a prakrtit, a purusát, a ksetrát, a ksetrajnát, a jnanát és a jneyamot.

2. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: Óh, Kunti fia, az anyagi testet hívják ksetrának, ismerőjét pedig ksetrajnának.

3. vers

Óh, Bharata leszármazottja, értsd meg, hogy szintén Én vagyok ksetrajna minden testben. Jnanának a testre, valamint annak birtokosára vonatkozó tudást hívják. Ez az Én véleményem.

4. vers

Kérlek, halld most részletes leírásom a tett mezejéről, annak felépítéséről, változásairól, keletkezéséről, ismerőjéről és hatásairól.

5. vers

A különféle bölcsek a Veda könyvekben [főleg a Vedantasutrában] írnak a tettek ismerőjéről és a tudásról, amely a tettek mezejéről szól, s ezt nagyon logikusan ok és okozatként mutatják be.

6-7. vers

Az öt durva fizikai elem, a hamis ego, az értelem, a megnyilvánulatlan, a tíz érzék, az elme, az öt érzéki tárgy, vágy, irtózat, boldogság, az aggregátum, a léttünetek és a meggyőződések – ezeket együttesen a tettek mezejének és visszahatásainak tekintik.

8-12. vers

Alázatosság, büszkeség, erőszak nélküliség, béketúrás, egyszerűség, egy hiteles lelki tanítómester elfogadása, tisztaság, kitartás, önszabályozás, az érzékkielégítés tárgyairól való lemondás, mentesség a hamis egótól, a születés, öregség, betegség és halál okozta bajok meglátása, nem kötődés a gyermekekhez, feleséghez, otthonhoz és a többihez, valamint kiegyensúlyozottság a kívánt és a nem kívánt esetekben, állandó és vegyítetlen odaadás Irántam, elhagyatott helyen való élés, elkülönülés az emberek általános tömegétől, az önmegvalósítás fontosságának felismerése és az Abszolút Igazság utáni filozófiai kutatás – ezt mind tudásnak nyilvánítom, az ezzel ellenkezőt pedig tudatlanságnak.

13. vers

Most megmagyarázom a jneyamot, melynek ismeretével megízlelheted a halhatatlanságot, a kezdet nélkülit, a Nekem alárendeltet. Neve Brahman, vagyis lélek, s ez túl van az anyagi világ ok és okozat törvényén.

14. vers

Mindenhová elnyúlnak karjai és lábai, arcai és szemei mindenhol jelen vannak, s mindent hall – így létezik a Felsőlélek.

15. vers

A Felsőlélek az eredeti forrása minden érzéknek, ám ő mégis érzékek nélküli. Bár ő minden lény fenntartója, mégis kötetlen. A természet fölött áll, ugyanakkor az anyagi természet összes kötőerejének mestere.

16. vers

A Legfelsőbb Igazság kívül is, belül is, a mozgóban és a mozdulatlanban is létezik. Ő túl van a látás és a tudás anyagi érzékszervének hatalmán. Bár nagyon-nagyon távol van, mégis megtalálható mindenki közelében is.

17. vers

Bár a Felsőlélek felosztottnak tűnik, valójában ez soha sincs így: Ő egy. Habár valamennyi élőlény fenntartója, tudni kell Róla, hogy mégis Ő az, aki elpusztít és megteremt mindent.

18. vers

Ő a fényforrása minden fénylő tárgynak, túl van az anyag sötétségén és megnyilvánulatlan. Ő a tudás tárgya és célja. Mindenki szívében jelen van.

19. vers

Összefoglalóan leírtam a tettek mezejét, a tudást, valamint a tudás tárgyát. Teljességében csak a bhaktáim érthetik meg ezeket, s így elérhetik az Én természetemet.

20. vers

Tudni kell, hogy az anyagi természet és az élőlények kezdet nélküliek. Változásaik, valamint a három kötőerő az anyagi természet termékei.

21. vers

Úgy mondják, a természet az oka minden anyagi tettnek és visszahatásnak, míg az élőlény a szenvedések és élvezetek okozója a világban.

22. vers

Ily módon élvezi az anyagi világgal kapcsolatba került élőlény a természet három kötőerejének termékeit. A gunákkal való társulás következtében különféle fajokban születik meg, s hol jó, hol rossz éri őt.

23. vers

Az anyagi testben van egy másik, egy transzcendentális élvező is – az Úr, a Legfelsőbb Birtokos, aki felülvigyzóként és engedélyezőként létezik, s akit Felsőlélekként ismernek.

24. vers

Aki megérti az anyagi természetről, az élőlényről és a természet kötőerőinek egymásra hatásáról szóló filozófiát, az biztosan felszabaduláshoz jut. Az ilyen személy nem fog újra megszületni ebben a világban, függetlenül a jelenlegi helyzetétől.

25. vers

A Felsőlelket néhányan meditáció által, egyesek a tudás művelése révén, mások pedig a gyümölcsöző vágyaktól mentes munka segítségével látják meg.

26. vers

Azután vannak olyanok is, akik másoktól hallottak a Legfelsőbb Személyről, s bár nem jártasak a lelki tudásban, elkezdtek imádni őt. Ők is túljutnak a halál birodalmán, s ezt éppen annak a képességüknek köszönhetik, hogy a hiteles forrásokra hallgattak.

27. vers

Óh, Bharaták vezére, minden létező, mozgó és mozdulatlan egyaránt, csupán összetevője a tettek mezejének és az azt ismerőnek.

28. vers

Aki minden testben látja az egyéni lelket kísérő Paramatmát, és aki megérti, hogy sem az egyéni lélek, sem pedig a Felsőlélek nem semmisül meg soha, az valóban lát.

29. vers

Aki a Felsőlelket minden élőlényben, mindig, mindenhol egyenlőnek látja, az nem degradálódik elméje által, s így eléri a legvégső célt.

30. vers

Aki látja, hogy minden tettet az anyagi természet alkotta test hajt végre, és az önvaló nem tesz semmit, az valóban lát.

31. vers

Amikor a bölcs ember többé nem látja a különbségeket, melyek a különféle anyagi testeknek tudhatók be, akkor eljut a Brahman-felfogáshoz, s így meglátja, hogy az élőlények mindenhová elterjednek.

32. vers

Az örökkévalóság látomásával rendelkezők tudják, hogy a lélek transzcendentális, örökké létező, s túl van a természet kötőerőin. Óh, Kunti fia, a lélek nem cselekszik soha, és nem is kötődik, habár kapcsolatban áll az anyagi testtel.

33. vers

Finom fizikai természetéből adódóan az éter nem keveredik semmivel, bár mindent áthat. Hasonlóan, a lélek sem vegyül a testtel, bár abban foglal helyet.

34. vers

Óh, Bharata fia, ahogy a Nap egyedül beragyogja ezt az egész bolygórendszert, úgy világítja meg belülről a lélek az egész testet a tudat sugaraival.

35. vers

Aki tudatosan látja a különbséget a tettek mezeje és annak tulajdonosa között, s képes megérteni a felszabadulás folyamatát az anyagi kötelékek alól, az szintén eléri a Legfelsőbbet.

Tizennegyedik fejezet

Az anyagi természet három kötőereje

1. vers

A Magasztos Úr szólt: Ismét kinyilvánítom neked ezt a legfelsőbb bölcsességet, a tudományok legkiválóbbját, melyet megismervén minden bölcs elérte a legmagasabb tökéletességet.

2. vers

E tudásban biztos menedéket találván az ember elérheti a transzcendentális természetet, amely az Én természetemhez hasonló. Így nem születik meg az újabb teremtéskor, s az anyagi világ megsemmisülése sem fogja nyugtalanítani.

3. vers

Óh, Bharata fia, a Brahmanként ismert teljes anyagállomány az anyaméh, amit Én termékenyíték meg, így adván lehetőséget az élőlénynek a születésre.

4. vers

Óh, Kunti fia, tudni kell, hogy minden faj születés által jöhet létre, s Én vagyok a magot adó Atya.

5. vers

Óh, Erőskarú, az anyagi természet három kötőerőből áll: jóság, szenvedély és tudatlanság. Az élőlény alárendeltjévé válik e kötőerőknek, mihelyt kapcsolatba kerül az anyagi természettel.

6. vers

Óh, Büntelen, mivel tisztább a többinél, a jóság minősége ragyogó, és megszabadítja az embert a bűnös cselekedetek visszahatásaitól. A jóságban élők tudást fejlesztenek ki, de ez és a boldogság fogalma megköti őket.

7. vers

Óh, Kunti fia, tudd meg, hogy a szenvedély minősége a vég nélküli vágyból és kéjből születik, ezért az anyagi, gyümölcsöző tettekhez köti az embert.

8. vers

Óh, Bharata fia, tudd meg hát, hogy a tudatlanság okozza az élőlények illúzióját. E kötőerőnek elmezavar, tunyaság és alvás az eredménye – így ejti rabul a feltételekhez kötött élőlényeket.

9. vers

A jóság kötőereje a boldogsághoz, a szenvedély a tett gyümölcseihez, a tudatlanság pedig az elmezavarhoz láncolja az embert.

10. vers

Óh, Bharata, néha a szenvedély kerül túlsúlyba, elnyomván a jóság minőségét, néha a jóság győzi le a szenvedélyt, máskor pedig a tudatlanság uralkodik a jóság és a szenvedély kötőerői felett. Ily módon mindig küzdelem folyik az elsőbbségért.

11. vers

A jóság kötőereje akkor tapasztalható, amikor a test minden kapuját tudás ragyogja be.

12. vers

Óh, Bharaták vezére, ha a szenvedély minősége van növekvőben, akkor erős ragaszkodás, féktelen vágy, bujaság és intenzív törekvés jelentkezik.

13. vers

Óh, Kuruk öröme, a tudatlanság gyarapodásával elmezavar, illúzió, tétlenség és sötétség nyilvánul meg.

14. vers

Ha valaki a jóság kötőerejében hal meg, akkor a tisztább felsőbb bolygókra jut.

15. vers

A szenvedély minőségében távozó a munka gyümölcseért dolgozók között fog megszületni, aki pedig a tudatlanság kötőerejében hal meg, az az állatok világában születik újra.

16. vers

A jóság kötőerejében cselekedvén megtisztul az ember. A szenvedély minőségében végzett munka szenvedést, a tudatlanságban végrehajtott tett pedig ostobaságot eredményez.

17. vers

A jóság kötőerejéből igazi tudás keletkezik, a szenvedélyéből kapzsiság és fájdalom, a tudatlanságából ostobaság, elmezavar és illúzió.

18. vers

A jóság minőségében élők fokozatosan felfelé, a felsőbb bolygók irányába haladnak. Akiket a szenvedély köteléke jellemez, azok a földi bolygókon élnek, a tudatlanság rabjai pedig a pokoli világokba jutnak.

19. vers

Lelki természetemet akkor értheted majd meg, amikor az összes tettben csak az anyagi természet kötőerőinek működését látod, s azt, hogy a Legfelsőbb Úr e kötőerők fölött áll.

20. vers

Ha a megtestesült lény képes túljutni e három kötőerőn, akkor megszabadulhat a születéstől, haláltól, öregségtől és a velük járó fájdalmaktól, s élvezheti a lelki élet nektárját még ebben az életben.

21. vers

Arjuna kérdezett: Óh, kedves Uram, milyen jelekről ismerhetjük fel azt, aki a három kötőerő felett áll? Miképpen viselkedik az ilyen személy, s hogyan jut túl az anyagi természet kötőerőin?

22-25. vers

A Magasztos Úr így válaszolt: Óh, Pandava, az olyan emberről mondják azt, hogy túljutott az anyagi természet kötőerőinek hatáskörén, aki nem gyűlöli a jelenlevő ragyogást, ragaszkodást, s illúziót, de nem is vágyik utánuk, ha nincsenek jelen; semleges, mert túl van a kötőerőkön; mindig rendíthetetlen marad, mert tudja, hogy csupán a kötőerők működnek; ugyanúgy tekint az öröme és a fájdalomra; egyenlőnek látja a földgöröngyöt, a kődarabot és az aranyrögöt; bölcsen egynek véli a dicséretet és a bírálatot; változatlan a becsben és a becstelenségben egyaránt; a barátot is és az ellenséget is ugyanúgy kezeli, és felhagyott minden gyümölcsöző próbálkozással.

26. vers

Aki teljesen az odaadó szolgálattal foglalja le magát, és nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszeriben túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a Brahman síkjára.

27. vers

Én vagyok a hajléka a személytelen Brahmannak, amely halhatatlan, elpusztíthatatlan, örök, és aminek a végső boldogság az igazi természete.

Tizenötödik fejezet

A Legfelsőbb Úrról szóló yoga

1. vers

Szolt a Magasztos Úr: Van egy banjanfa, amelynek gyökerei felfelé, ágai pedig lefelé nőnek, s melynek védikus himnuszok a levelei. Aki ismeri ezt a fát, az ismeri a Vedákat.

2. vers

E faágak le és fel egyaránt nőnek, s az anyagi természet három kötőereje táplálja őket. Rügyei az érzékek tárgyai. Vannak olyan gyökerei is, melyek lefelé nőnek, s ezek az emberi társadalom gyümölcsöző cselekedeteihez kötődnek.

3-4. vers

Ebben a világban lehetetlen meglátni e fa igazi formáját. Senki sem tudja, hol kezdődik és hol végződik, vagy hol van az alapja. De nagy elszántsággal, az elkülönülés fegyverével le kell dönteni. Azután fel kell kutatni azt a helyet, ahova egyszer eljutván soha többé nem kell visszatérni, s ott meg kell hódolni az Istenség Legfelsőbb Személyisége előtt, aki mindennek a kezdete, s akiben időtlen idők óta jelen van minden.

5. vers

Aki mentes az illúziótól, az áltekinélytől és a hamis társulástól, megértette az örökkévalót, és felhagyott minden anyagi vágygal, megszabadult a boldogság és az aggodalom kettősségétől, s tudja, miképpen kell meghódolnia a Legfelsőbb Személy előtt – az eléri azt az örök birodalmat.

6. vers

Az Én legfelsőbb hajlékomat nem Nap, Hold, vagy elektromosság ragyogja be. És legyen az bárki, ha egyszer eljut oda, többé már nem tér vissza az anyagi világba.

7. vers

Ebben a feltételekhez kötött világban az élőlények az Én örökkévaló, parányi részeim. Feltételekhez kötött létük miatt nagyon keményen küzdenek a hat érzékszervvel, melyhez az elme is hozzátartozik.

8. vers

Az anyagi világban az élőlény különböző életfelfogásait úgy viszi egyik testből a másikba, mint ahogyan a szél szállítja az illatot egyik helyről a másikra.

9. vers

Így az élőlény egy újabb durva-fizikai testet kap, bizonyos fajta füllel, nyelvvel, orral és érintőszervvel, melyek az elme körül csoportosulnak. Ily módon élvezi az érzékek tárgyainak egy bizonyos csoportját.

10. vers

Az ostoba nem tudja megérteni, miképpen képes az élőlény elhagyni testét, s azt sem, miféle testből merít örömet az anyagi természet kötőerőinek varázsa alatt. De aki a tudás szemével néz, az látja mindezt.

11. vers

A törekvő transzcendentalista, aki az önmegvalósításnak él, világosan látja mindezt. De az önmegvalósítás folyamatát mellőző nem képes erre, bármennyire próbálkozzék is.

12. vers

Tudd meg, hogy a világ sötéttségét szétoszlató Nap ragyogása, a Holdnak sugárzása, tűznek fényessége is mind Tőlem árad.

13. vers

Behatolok minden bolygóba, s az Én energiám tartja őket pályájukon. Holddá válva Én látom el a zöldségeket az élet ízes levével.

14. vers

Én vagyok az emésztés tüze minden testben, és Én vagyok a ki- és bemenő életlevegő is, mely által a négyféle étel megemésztődik.

15. vers

Én minden szívben ott lakozom. Tőlem jön az emlékezet, a tudás és a feledékenység. Én vagyok az, akit az összes Veda közül ismerni kell, hiszen Én vagyok a Vedanta szerkesztője és a Vedák ismerője.

16. vers

Kétféle lény létezik: a gyarló és a tévedhetetlen. Az anyagi világban minden lény gyarló, a lelki világban pedig mindenki tévedhetetlen.

17. vers

E kettőn kívül létezik a legnagyobb élő személyiség, Maga az Úr, aki behatolt a három világba, és fenntartja azokat.

18. vers

Miután Én transzcendentális vagyok, túl a gyarlón és a csalhatatlanon, s mert Én vagyok a leghatalmasabb, ezért a Legfelsőbb Személyként magasztalnak Engem a Vedák és a világ.

19. vers

Óh, Bharata fia, legyen az bárki, mindentudóként kell ismerni, ha kétség nélkül tudja Rólam, hogy Én vagyok az Istenség Legfelsőbb Személyisége, s ezért teljesen lefoglalja magát az odaadó szolgálattal.

20. vers

Óh, Bűntelen, amit most feltártam előtted, az a Védikus Írások legmeghittebb része. Bárki is legyen, ha megérti ezt, bölccsé válik, és törekvését tökéletesség fogja koronázni.

Tizenhatodik fejezet

Az isteni és démoni természet

1-3. vers

A Magasztos Úr szólott: Félelemnélküliség, léttisztítás, a lelki tudás művelése, adományozás, önszabályozás, áldozatok végrehajtása, a Vedák tanulmányozása, vezeklés, egyszerűség, erőszak nélküliség, igazmondás, mentesség a haragtól, lemondás, békeség, idegenkedés a hibakereséstől, könyörületesség, mentesség a kapzsiságtól, kedvesség, szerénység, rendíthetetlen elszántság, életerő, megbocsátás, kitartás, tisztaság, valamint mentesség az irigységtől és a becsvágytól – óh, Bharata fia, ezek a transzcendentális tulajdonságok az isteni természettel megáldott ember jellemzői.

4. vers

Óh, Partha, büszkeség, dőlyf, beképzeltség, düh, durvaság és tudatlanság tartozik a démoni természethez.

5. vers

A transzcendentális tulajdonságok elősegítik a felszabadulást, míg a démoniak kötöttséget eredményeznek. Ne aggódj, óh, Pandava, mert te isteni jellemmel születted!

6. vers

Óh, Partha fia, kétféle teremtett lény van ebben a világban: az egyiket isteninek, a másikat démoninak hívják. Az isteni tulajdonságokról már bővebben szoltam. Hallj most Tőlem a démoniról is!

7. vers

A démoni emberek nem tudják, mi a helyes és mi a helytelen cselekvés. Sem tisztaság, sem helyes viselkedés, sem pedig igazlelkűség nem található bennük.

8. vers

Azt mondják, hogy ez a világ irreális, s nincsen alapja, sem irányító Istene. Szerintük a nemi vágy hozta létre, semmi más.

9. vers

Az efféle végkövetkeztetéseket követve, az énüket vesztett, értelmetlen, démoni emberek kedvezőtlen, szörnyű tettekbe fognak, hogy romba döntsék a világot.

10. vers

A kielégíthetetlen kéjnél, a gőgnél és hamis tekintélynél keresnek menedéket, a múlandó vonzza őket, s ily módon az illúzió hatása alatt mindig tisztátlan munkára tesznek fogadalmat.

11-12. vers

Hiszik, hogy az élet végéig tartó érzékkielégítés az emberi civilizáció legfontosabb szüksége, ezért aggodalmuk nem ismer határt. Sok-sok ezer vágy, kéj és düh köti őket, s az érzékek kielégítéséhez szükséges pénzt illegális eszközökkel szerzik meg.

13-15. vers

A démoni ember így gondolkodik: „Milyen nagy vagyonnal rendelkezem! A terveim szerint ez még egyre gyarapodni fog. Mind az enyém most, de a jövőben még több lesz... Volt egy ellenségem, de már megöltem. Előbb-utóbb a többivel is elbánok majd... Én vagyok mindennek az ura, mindennek az élvezője, tökéletes, hatalmas és boldog. Én vagyok a leggazdagabb, és arisztokratikus családból származom. Nincs nálam hatalmasabb és boldogabb... Áldozatokat hajtok majd végre, valamennyit adományozni is fogok, így élvezem majd az életet.” Ily módon téveszti meg a démont a tudatlanság.

16. vers

A számtalan aggodalomtól megzavarodva, a káprázatok szövevényébe keveredve, erősen kötődnek az érzéki örömhöz, és ocsmány pokolba csúsznak.

17. vers

Önelégültek, örökké szemtelenek, s a vagyontól és a hamis tekintélytől megmámorosodván néha áldozatokat hajtának végre, de csak névleg, mellőzve az Írások minden előírását és szabályát.

18. vers

A démonok a hamis egonál, a hatalomnál, dőlyfnél, bujaságnál és dühnél keresnek menedéket, gyalázzák az igazi vallást, és irigyek lesznek az Istenség Legfelsőbb Személyiségre, aki nemcsak mások testében, de az övékében is ott lakozik.

19. vers

Az anyagi lét óceánjába, a különféle démoni fajok méhébe dobom a gyűlölködőket és gonoszokat, akik az emberiség alját képezik.

20. vers

Óh, Kunti fia, ezek a balgák ismételten démoni fajokban fognak megszületni, Engem sohasem érhetnek el. Fokozatosan a lét legförtelmesebb fajtájába süllyednek.

21. vers

Három kapu vezet a pokolba: kéj, düh és kapzsiság. Minden józan embernek meg kell válnia tőlük, mert a lélek degradálásához vezetnek.

22. vers

Óh, Kaunteya, aki kikerülte a tudatlanság e három kapuját, az olyan tettekbe fog, melyek elősegítik az önmegvalósítást. Ily módon fokozatosan eléri a legvégső célt.

23. vers

De aki félredobja az Írások szabályozó parancsait, és a kéjtől indítva a saját szeszélyeire hallgatva cselekszik, az sem a tökéletességet, sem a boldogságot, sem pedig a legvégső célt nem éri el.

24. vers

Az Írások irányadásából kell megérteni, hogy mi a kötelesség és mi nem. Miután az ember megismerte e szabályokat, cselekedjék úgy, hogy fokozatosan fejlődhessék általuk.

Tizenhetedik fejezet

A háromféle hit

1. vers

Arjuna kérdezett: Óh, Krsna, mi a helyzet azokkal, akik nem követik az Írások elveit, hanem a saját elképzeléseik szerint imádnak? Melyik kötőerőben vannak ők; a jóságában, a szenvedélyében vagy a tudatlanságában?

2. vers

A Legfelsőbb Úr szólott: A hit háromféle lehet: jó, szenvedélyes és tudatlan, attól függően, hogy a megtestesült lélekre melyik kötőerő jellemző. Hallj hát most ezekről!

3. vers

Az ember egy bizonyos fajta hitet fejleszt ki, amelyik megegyezik azzal a kötőerővel, amelynek a hatása alatt áll. Úgy mondják: amilyen az élőlényre jellemző kötőerő, olyan a hite is.

4. vers

A jóság kötőerejében élők a félisteneket, a szenvedélyben levők a démonokat, a tudatlanság kötelékének rabjai pedig a szellemeket és a hasonló lényeket imádják.

5-6. vers

Tudd meg, hogy akik büszkeségből, önzésből, bujaságból és ragaszkodásból olyan szigorú vezeklésbe és önmegtartóztatásba fognak, melyet az Írások nem ajánlanak, akiket a szenvedély hajt, és sanyargatják testszerveiket, valamint a testen belül lakozó Felsőlelket, azokat démonokként ismerik.

7. vers

Az étel, amiből mindenki részesül, szintén háromféle, az anyagi természet kötőerői szerint. Ugyanez vonatkozik az áldozásra, vezeklésre és adományozásra is. Most elmondom megkülönböztetésüket, figyelj jól!

8-10. vers

A jóság minőségében levő étel meghosszabbítja az élettartamot, megtisztítja az ember létét, erőt, egészséget, boldogságot és elégedettséget ad. Az ilyen tápláló étel édes, lédús, zsíros és ízes. A túl keserű, túlságosan savanyú, sós, csípős, száraz és égető ételt a szenvedély kötőerejében levők kedvelik. Az ilyen étel fájdalmat, kedvetlenséget és betegséget okoz. A tudatlanság minőségében élők a fogyasztás előtt három óránál tovább főzött, ízetlen, állott, bűzös, rothadó és tisztátlan ételt szeretik.

11. vers

Az áldozatok közül az van a jóság minőségében, amelyet a szilárd kötelességtudat és az Írások szabályai szerint hajtanak végre, anélkül, hogy ennek fejében valami jutalomra vágnának.

12. vers

Óh, Bharaták legjobbjá, a szenvedély kötőereje jellemzi azt az áldozatot, melyet valamilyen anyagi célból, haszonlesően és kérkedően hajtanak végre.

13. vers

A tudatlanság kötőerejében lévőknek kell tekinteni az Írások parancsaival ellenszegülő áldozatot, amelyekben nem osztanak lelki ételt, nem zengenek himnuszokat, nem jutalmazták meg a papokat, és amelyek hit nélküli.

14. vers

A test fegyvelmezése a Legfelsőbb Úr, a brahmanák, a lelki tanítómester, valamint az olyan feljebbvalók, mint a szülők imádatából áll. A tisztaság, egyszerűség, cölibátus és erőszak nélküiség is ide sorolható.

15. vers

A beszéd fegyvelmezése abból áll, hogy az ember igazmondó, jót akaróan, kedvesen, másokat nem sértve szól, és a Vedákat rendszeresen idézi.

16. vers

Az elme fegyvelmezését pedig a lelki nyugalom, egyszerűség, higgadtság és a gondolatok tisztasága alkotja.

17. vers

A fegyvelmezettség e három fajtája a jóság természetéhez tartozik, és az olyan emberek gyakorolják, akiknek nem az anyagi haszon a céljuk, hanem a Legfelsőbb kielégítése.

18. vers

A hivalkodó vezeklés és önszigor a szenvedély kötőerejéhez tartozik, csapongó és ideiglenes, s azért végzik, hogy tiszteletet, megbecsülést és magasztalást szerezzenek.

19. vers

Az olyan vezeklésről és önszigorról, melyet ostobán, állhatatos önkínzással gyakorolnak, vagy mások megsebesítésével, esetleg megsemmisítésével jár, azt mondják, hogy a tudatlanság kötőerejében van.

20. vers

A kötelességből, helyes időben és megfelelő helyen, érdemes személynek adott ajándékot, amely mentes az ellenszolgáltatás reményétől, a jóság minőségében végzett adományozásnak kell tekinteni.

21. vers

De a viszonzás reményében, gyümölcsöző eredményekre vágyva, vagy kелletlenül végzett adományozásról azt mondják, hogy a szenvedély kötőerejébe tartozik.

22. vers

A nem megfelelő időben és rossz helyen, méltatlan személyeknek, tisztelet nélkül, megvetéssel történő adományozás a tudatlanság kötőerejében van.

23. vers

Om, tat, sat: e három szót a teremtés kezdete óta a Legfelsőbb Abszolút Igazság (Brahman) megjelölésére használják. A brahmanák a védikus himnuszok zengése közben, az áldozások alatt, a Legfelsőbb megörvendeztetése végett ejtik ki e szavakat.

24. vers

Ezért a transzcendentalisták a Legfelsőbb elérése érdekében mindig az om szóval kezdik az áldozatokat, adományozásokat és vezekléseket.

25. vers

Az áldozatot, önfegyelmézést és adományozást önérdék nélkül, a tat szóval kell végrehajtani. E transzcendentális tetteknek az anyagi kötelékekből való kiszabadulás a céljuk.

26-27. vers

Az odaadó szolgálat tárgya az Abszolút Igazság, amit a sat szó jelöl. Óh, Partha, ezeket az áldozásokat, vezekléseket és adományozásokat a Legfelsőbb Személy örömére végzik, hűen az abszolút természethez.

28. vers

De ideiglenesek az olyan áldozatok, vezeklések és adományozások, melyeket a Legfelsőbbben való hit nélkül végeznek, óh, Prtha fia, függetlenül attól, hogy milyen rituálék kísérték őket. Ezeket asatnak hívják, s nem érnek semmit, sem ebben, sem a következő életben.

Tizennyolcadik fejezet

Végkövetkeztetés – a tökéletes lemondás

1. vers

Arjuna szólt: Óh, Hrsikesa, óh, Kesi démon legyőzője, szeretném megérteni a lemondás (tyaga) és a lemondott életrend (sannyasa) célját.

2. vers

A Legfelsőbb Úr szólott: A tapasztalt bölcsék az összes tett eredményének feladását hívják tyagának, s azt az állapotot, vagyis a vágyakkal végzett tettektől való elállást nevezik sannyasának.

3. vers

Némely tanult ember úgy véli, hogy mindenfajta gyümölcsöző tett rossz, ezért fel kell hagyni velük, míg más bölcsék azt állítják, hogy az áldozat, adományozás és önszigor tetteiről sohasem szabad lemondani.

4. vers

Óh, Bharaták legkiválóbbja, hallj most Tőlem a lemondásról! Óh, Tigris-az-emberek között, háromféle lemondásról tesznek említést az Írások.

5. vers

Az áldozás, adományozás és önfegyelmzés tetteit nem szabad feladni, sőt ezeket mindig végre kell hajtani. Tény, hogy mindhárom tisztítóan hat még a nagy lelkekre is.

6. vers

Óh, Partha, mindezt kötelességérzetből, és a haszonlesés leghalványabb óhaja nélkül kell végrehajtani. Ez az Én határozott véleményem.

7. vers

Az előírt kötelességeket sohasem szabad feladni. Ha valaki az illúziótól megtévesztve mégis megválik tőlük, akkor lemondását a tudatlanság kötőerejébe sorolják.

8. vers

Aki félelemből, vagy mert fáradtságosak, feladja az előírt kötelességeit, az a szenvedély kötelékében van. Így sohasem lehet elérni a lemondás eredményét.

9. vers

Óh, Arjuna, aki csak azért hajtja végre az előírt kötelességét, mert annak így kell lennie, és felhagy a tett gyümölcseihez való ragaszkodással, annak lemondása a jóság minőségébe tartozik.

10. vers

A jóságban élők nem utálják a kedvezőtlen munkát, de nem is ragaszkodnak a kedvezőhöz, okos emberek, s nincsenek kétségeik a munkát illetően.

11. vers

A megtestesült lélek valójában képtelen minden tettől megválni. Ezért mondják, hogy az igazi lemondás az, ha valaki a tettei gyümölcseről mond le.

12. vers

Aki nem lemondó, annak tettei háromféle gyümölcsöt teremnek a halál után: kedvezőt, kedvezőtlent és vegyeset. Ez viszont sohasem vonatkozik a lemondott rendben élőkre.

13-14. vers

Óh, erőskarú Arjuna, hallj most Tőlem az öt tényezőről, az összes tett teljesítésének elősegítőjéről! A sankhya filozófia szerint ezek az alábbiak: a tett színhelye, a végrehajtó, az érzékek, a törekvés és végül a Felsőlélek.

15. vers

Ez az öt tényező okoz minden jó vagy rossz tettet, amit az ember a testével, elméjével és beszédével végrehajt.

16. vers

Ezért, aki figyelmen kívül hagyja ezt az öt tényezőt, s az énjét hiszi egyedüli cselekvőnek, az nem látja a dolgokat azok valójában, így érthető módon egyáltalán nem okos.

17. vers

Akit nem a hamis ego ösztönöz, és értelme mentes az anyagi kötelekektől, azt tettei nem kötik, s nem is gyilkos ő, még ha embereket is öl e világban.

18. vers

A tudás, a tudás tárgya és a tudó a tett három ösztönző tényezője, az érzékek, a munka és a cselekvő pedig a tett háromrétegű alapját képezik.

19. vers

Az anyagi természet három kötőerejével párhuzamosan háromféle a tudás, a tett és a cselekvő is. Íme, halld ezt is!

20. vers

A jóság minőségébe az a tudás tartozik, ami által az ember minden létben az egy és örökkévaló lelki természetet látja, a fel nem oszthatót a felosztottban.

21. vers

A szenvedély kötőerejébe az a tudás tartozik, ami által a különböző testek szerint lát különféle élőlényeket az ember.

22. vers

Az igazságról mit sem tudó, csekély, realitás és ok nélküli ismeretről – amely által úgy vonzódik az ember egy bizonyos fajta munkához, mint az egyetlenhez – azt mondják, hogy a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

23. vers

A kötelesség szerinti tettet, amit az eredmények gyümölcseről lemondott ember kötődés, vonzódás vagy gyűlölet nélkül hajt végre, a jóság kötőerejébe sorolják.

24. vers

Viszont, amit nagy erőlködéssel végez a vágyait kielégíteni óhajtó, s ami a hamis egóból származik, azt a szenvedély kötőerejébe sorolják.

25. vers

A tudatlanságban és illúzióban végrehajtott, a jövőbeli kötöttséget és a következményeket figyelmen kívül hagyó, a mások számára ártalmas, célszerűtlen tetről pedig azt mondják, hogy a tudatlanság kötőereje jellemzi.

26. vers

Az anyagi ragaszkodástól és a hamis egótól megszabadult, lelkes, határozott, a sikerrel és kudarccal szemben egyaránt közömbös cselekvő a jóság kötőerejébe tartozik.

27. vers

A munkája gyümölciséhez ragaszkodó, azt szenvedélyesen élvezni akaró, kapzsi, irigy, tisztátlan, az örömtől és bánattól befolyásolt cselekvő a szenvedély kötőerejében van.

28. vers

Az a munkás pedig, aki mindig az Írások parancsaival ellenkező munkát végez, materialista, önfejű, csaló, lusta, állandóan mogorva, halogató és nagyon ért mások megsértéséhez – a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

29. vers

Óh, Dhananjaya, figyelj, amint részletesen leírom neked az anyagi természet kötőerői szerinti háromféle értelmet és határozottságot.

30. vers

Óh, Partha, az illúzió és sötétség varázsa alatt a vallástalanságot vallásnak, a vallást vallástalanságnak vélő, mindig rossz irányba törekvő értelem a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

31. vers

Az a tökéletlen értelem, amely nem tud különbséget tenni a vallásos és az ateista élet, valamint a végrehajtandó és az elkerülendő tettek között, a szenvedély kötőerejében van, óh, Prtha fia.

32. vers

Óh, Prtha fia, az a megértés, aminek segítségével az ember tudja, hogy mit kell tennie, és milyen cselekvéstől kell tartózkodnia, mitől kell félnie és mitől ne, mi az, ami leköti, és mi az, ami felszabadítja, a jóság kötőerejébe tartozik.

33. vers

Óh, Prtha fia, az a rendületlen határozottság, amely a yoga gyakorlása által marad szilárd, s szabályozza az elmét, az életet és az érzékek működését, a jóság minőségében van.

34. vers

Óh, Arjuna, az a határozottság, amely által szorosan kötődik az ember a gyümölcsöző eredményhez a vallásban, gazdasági fejlődésben és érzékkielégítésben, a szenvedély minőségében van.

35. vers

Az az ostoba határozottság pedig, óh, Partha, amely nem képes túljutni az álmon, félelmen, bánkódáson, mogorvaságon és illúzión, a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

36-37. vers

Óh, Bharaták legkiválóbbja, kérlek, hallj most Tőlem a háromféle örömről, amit a feltételekhez kötött lélek élvez, s amely néha minden fájdalomnak véget vet. Az eleinte méregnek tűnő öröm, amely végül nektárédessé válik, s gyakorlása által ráébreszti az embert az önmegvalósításra – azt a jóság kötőereje szerint valónak nevezik.

38. vers

Azt az örömet, amit az ember az érzékeknek az érzéktárgyakkal való kapcsolatából merít, s ami az elején nektárnak, ám később méregnek tűnik, a szenvedély minőségébe sorolják.

39. vers

Az az öröm pedig, ami kötve és távol tartja az embert az önmegvalósítástól, ami az elejétől a végéig illúzió, s alvásból, tunyaságból és tévhitből születik, a tudatlanság kötőerejében van.

40. vers

Nincsen olyan lény, sem itt, sem a felsőbb bolygók félistenei között, aki mentes lenne az anyagi természet három kötőerejétől.

41. vers

Óh, Ellenség fenyítője, a brahmanákat, ksatriyákat, vaisyákat és sudrákat cselekedeteik minősége szerint, az anyagi természet kötőerőinek megfelelően csoportosítják.

42. vers

A brahmanák munkáját az alábbi, természetükből adódó tulajdonságok jellemzik: nyugodtság, önfegyelmezés, tisztaság, béketűrés, becsületesség, bölcsesség, tudás és vallásosság.

43. vers

Hősiesség, erő, elszántság, leleményesség, bátorság a csatában, nagylelkűség és vezetőképeség képezi a ksatriyák feladatát.

44. vers

A vaisyák természetéből adódó kötelességét földművelés, tehenek védelme és kereskedés, a sudrákét pedig a fizikai munka és mások szolgálata jellemzi.

45. vers

Mindenki elérheti a tökélyt saját kötelessége végrehajtásával. Halld most Tőlem, miképpen lehetséges ez!

46. vers

Ha kötelessége teljesítése közben a mindent-átható Urat, az összes élőlény eredetét imádja az ember, akkor elérheti a tökéletességet.

47. vers

Jobb az embernek a saját kötelességét végeznie, ha hibásan is, mint hogy elvegye másét, és tökéletesen megcsinálja azt. Az ember saját természetéhez igazodó, előírt kötelességeit sohasem éri a bűnös visszahatás.

48. vers

Mint lángot a füst, úgy takar be minden igyekezetet valamilyen hiba. Óh, Kaunteya, ezért az embernek nem szabad feladnia a természetéből fakadó munkát még akkor sem, ha az hibákkal teli.

49. vers

Az éri el a lemondás legtökéletesebb fokát, aki fegyelmezi érzékeit, értelmével elrugaszkodik az anyagi dolgoktól, s figyelmen kívül hagyja az anyagi élvezetet.

50. vers

Óh, Kunti fia, tanuld meg Tőlem, amit most összefoglalok: milyen módon cselekedve érheti el valaki Brahmant, a tökéletesség legfelsőbb szintjét.

51-53. vers

Aki az értelme által megtisztult, elméjét szilárd határozottsággal fegyelmezi, megvált az érzékkielégítés tárgyaitól, mentes a ragaszkodástól és a gyűlölettől, magányos helyen él, keveset eszik, testét és nyelvét fegyelmezi, mindig transzban van, lemondó, mentes a hamis egótól, az álhatalomtól, hamis büszkeségtől, kéjtől, dühtől és birtoklásérzettől, s békés, az biztosan felemelkedik az önmegvalósítás síkjára.

54. vers

Aki ilyenformán eljutott a transzcendentális síkra, az egyszerre megvalósítja a Legfelsőbb Brahmant. Sohasem bánkódik, és nem is vágyik semmire, egyenlő minden élőlényvel szemben. Ebben az állapotban tiszta odaadó szolgálatot ér el Énirántam.

55. vers

A Legfelsőbb Személyt kizárólag az odaadó szolgálat által lehet igazán megérteni, s ha valaki az ilyen odaadás által teljesen tudatossá vált Istenről, akkor bejuthat az ő birodalmába.

56. vers

Az Én hívem, bár állandóan sokféle tettet végez, az Én védelmem alatt, kegyem révén eléri örökkévaló és elpusztíthatatlan lakhelyemet.

57. vers

Minden cselekedetedben csak Énrám bízd magad, s dolgozz mindig az Én védelmem alatt! Légy teljesen tudatos Rólam az ilyen odaadó szolgálatban!

58. vers

Ha tudatos leszel Rólam, akkor kegyem által túl fogsz jutni a feltételekhez kötött élet minden akadályán. Azonban, ha nem ilyen tudatban, hanem a hamis egon keresztül cselekszel – nem hallván Engem –, akkor elvesztél.

59. vers

Ha nem cselekszel az utasításaim szerint, és megtagadod a harcot, akkor tévútra térsz. Természetedből adódóan amúgy is a jövőben küzdened kell majd.

60. vers

Óh, Kaunteya, illúziód révén ugyan most megtagadod az utasításaim szerinti cselekvést, de saját természeted később csak arra kényszerít, hogy ezt a munkát végezd.

61. vers

Óh, Arjuna, a Legfelsőbb Úr mindenki szívében jelen van. Ő irányítja az élőlények vándorlását, akik az anyagi energia teremtette gépezetben foglalnak helyet.

62. vers

Óh, Bharata leszármazottja, hódolj meg Előtte teljes egészedben! Az ő kegye által transzcendentális békéhez fogsz jutni, és eléred a legfelsőbb, örök lakhelyet.

63. vers

Íme, kinyilatkoztattam neked a titkok titkát. Fontold meg jól, s aztán tégy úgy, ahogyan jónak látod!

64. vers

Mivel kedves barátom vagy, ezért ismét feltárom előtted a tudás legbizalmasabb részét. Halld hát Tőlem, mert a javadat szolgálja!

65. vers

Gondolj mindig Rám, légy az Én hívem! Imádj Engem, és ajánld tiszteleted Elöttem; így kétségtelenül el fogsz jutni Hozzám. Ezt megígérem neked, mert nagyon kedves barátom vagy.

66. vers

Add fel a vallás minden változatát, s hódolj meg egyedül Énelöttem! Én megszabadítalak minden bűnös visszahatástól, ne félj!

67. vers

Ezt a meghitt tudást soha nem szabad ismertetni azokkal, akik nem önfegyelmezettek, nem odaadóak, nem folytatnak odaadó szolgálatot, vagy irigyek Rám.

68. vers

Aki ezt a legnagyobb titkot a bhaktáknak elmagyarázza, számára az odaadó szolgálat garantált, a végén pedig visszatér Hozzám.

69. vers

Nincs és nem is lesz soha nála kedvesebb szolgám.

70. vers

Kijelentem, hogy aki tanulmányozza ezt a szent párbeszédet, az az értelmével imád Engem.

71. vers

Aki pedig hittel és irigység nélkül hallja, megszabadul a karma összes bűnös visszahatásától, s eljut a jámborok lakta bolygókra.

72. vers

Óh, Partha, teljes figyelemmel hallgattad-e ezt? Szertefoszlott-e már illúziód és tudatlanságod, óh, bőség meghódítója?

73. vers

Arjuna szólt: Kedves Krsnám, óh, Csalhatatlan, tévhitem már eloszlott. Kegyed által visszanyertem emlékezetem, s most szilárd vagyok, kételyektől mentes, készen arra, hogy utasításaid szerint cselekedjem.

74. vers

Sanjaya szólt: Így hallottam a két nagy lélek, Krsna és Arjuna párbeszédét. E mondanivaló olyannyira csodálatos, hogy égnek áll tőle a hajam.

75. vers

Vyasa kegyéből ezt a legtitkosabb dialógust közvetlenül a misztikák mesterétől, Krsnától hallottam, amint személyesen beszélt Arjunával.

76. vers

Óh, király, amint ismételten visszaemlékezem Kesava és Arjuna szent párbeszédére, az öröm hullámai járnak át újra meg újra.

77. vers

Óh, király, az Úr Krsna formájára emlékezve még nagyobb csodálat tölt el, örömöm lankadatlan!

78. vers

Bárhol is legyen Krsna, a misztikák mestere, és Arjuna, a legkiválóbb íjász, ott biztos a bőség, a győzelem, a rendkívüli erő és az erény. Ez az én véleményem.